BOSNA I HERCEGOVINA
URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI
*Filijala/Podružnica Mostar*

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ
*Филијала Мостар*

Broj: JN2-03-07-1-1094-7/22
Mostar, 27.05.2022. godine

Ured za razmatranje žalbi BiH, filijala Mostar rješavajući žalbu bez broja od 15.04.2022. godine ponuđača Elcom d.o.o. Tuzla, zastupanog po punomoćniku Miroljubu Radomiroviću, advokatu iz Tuzle, izjavljenu na Odluku o djelimičnom prihvatanju žalbe broj I-2522/22 od 11.04.2022. godine, u postupku javne nabavke – Nadogradnja LFC i SCADA sustava i uvezivanje sa novim i rezervnim centrom NOS-a, ugovornog organa JP Elektroprivreda HZHB d.d. Mostar, na osnovu člana 93. stav (7) i člana 104. Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH" broj 39/14), te člana 230. stav (1) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH" br. 29/02; 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), na sjednici Vijeća II održanoj 27.05.2022. godine donio je

## R J E Š E N J E

1.Usvaja se žalba kao djelimično osnovana.

2.Usvaja se zahtjev žalitelja za naknadu troškova sastava predmetne žalbe od 15.04.2022. godine, izjavljene po punomoćniku/advokatu Miroljubu Radomiroviću iz Tuzle, u iznosu od 240,00 KM.

3. Usvaja se zahtjev žalitelja za naknadu troškova sastava žalbe od 02.04.2022. godine izjavljene na Tendersku dokumentaciju, po punomoćniku/advokatu Miroljubu Radomiroviću iz Tuzle, u iznosu od 240,00 KM

3.Nalaže se ugovornom organu JP Elektroprivreda HZHB d.d. Mostar da žalitelju Elcom d.o.o. Tuzla zastupanom po punomoćniku Miroljubu Radomiroviću, advokatu iz Tuzle, isplati troškove postupka koji se sastoje od troškova za sastav žalbi u iznosu od 480,00 KM, u roku od 15 dana od dana prijema ovog rješenja.
4.Povrat naknade za pokretanje žalbenog postupka izvršit će se posebnim rješenjem ovog organa.

## O B R A Z L O Ž E N J E

Ugovorni organ JP Elektroprivreda HZHB d.d. Mostar (u daljnjem tekstu: ugovorni organ) je pokrenuo Otvoreni postupak javne nabavke – Nadogradnja LFC i SCADA sustava i uvezivanje sa novim i rezervnim centrom NOS-a, za koji je Obavještenje o nabavci broj 799-1-2-349-3-201/22 objavljeno je na Portalu javnih nabavki dana 18.03.2022. godine. Na Odluku o djelimičnom prihvatanju žalbe broj I-2522/22 od 11.04.2022.godine potencijalni ponuđač Elcom d.o.o. Tuzla, zastupan po punomoćniku Miroljubu Radomiroviću, advokatu iz Tuzle (u daljnjem tekstu: žalitelj) izjavio je žalbu. Ugovorni organ je u skladu s članom 100. stav (5) Zakona o javnim nabavkama proslijedio žalbu ovom organu, kod koga je zaprimljena dana 25.04.2022. godine, a uplata naknade za pokretanje žalbenog postupka izvršena je dana 05.05.2022. godine

**Žalitelj u žalbi navodi:**

ŽALBENI NAVOD 1.

Dana 02.04.2022 izjavili smo Žalbu na tendersku dokumentaciju broj: 1-10426/21-141 u kojoj je navedeno:

„Ponuđač potražuje i troškove za sastav i podnošenje ove žalbe putem kvalificiranom punomoćnika - advokata u iznosu od 240 KM."

Ugovorni organ je dana 11.04.2022 donio Odluku o djelomičnom prihvaćanju žalbe broj 1-2522/22 od 11.04.2022 ali nije riješio o troškovima za sastav i podnošenje žalbe na tendersku dokumentaciju.

U osporavanoj odluci navodi se:

„Na temelju članka 100 stav 3. Zakona o javnim nabavkama u BiH... Ugovorno tijelo donosi odluku o djelomičnom prihvaćanju žalbe..."

Iako je žalbu ocijenio kao djelomično osnovanu ugovorni organ nije riješio o svim postavljenim zahtjevima u žalbi, na navedeni način ugovorni organ je postupio suprotno odredbama člana 199 Zakona o upravnom postupku BiH. Donoseći Odluku s pozivom na član 100 stav 3) Zakona o javnim nabavkama, ugovorni organ je morao riješiti o svim zahtjevima postavljenim u žalbi što je obaveza propisana članom 199 stav 1 i 3 Zakona o upravnom postupku BiH, a nalazeći da je žalba djelomično osnovana, tj. imajući u vidu da je žalitelj uspio sa žalbom, to je morao žalitelju dodijeliti troškove žalbenog postupka u skladu sa članom 105 stav 2) i 108 stav 1) Zakona o upravnom postupku.

U skladu sa naprijed navedenim potrebno je usvojiti ovu žalbu i odobriti troškove za sastav i podnošenje žalbe na tendersku dokumentaciju u iznosu 240 KM kao i troškove za sastav i

podnošenje ove žalbe na Odluku o djelomičnom prihvaćanju žalbe broj 1-2522/22 od 11.04.2022 u iznosu 240 KM, ukupno 480,00 KM.

ŽALBENI NAVOD 2.

Odluka o djelomičnom prihvaćanju žalbe broj 1-2522/22 od 11.04.2022 je navedeni žalbeni navod ocijenila kao neosnovan iako se žalbom jasno upućuje na uskraćivanje konkurencije u postupku.

Naime, u tenderskoj dokumentaciji pod tačkom 7.4.1 a) traženo je:

„7.4.1 Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti u smislu članka 50. Zakona, ponuditelji trebaju ispuniti sljedeće minimalne uvjete:

a) uspješno iskustvo u realizaciji jednog (1) ugovora u posljednje tri (3) godine računajući od datuma objave obavijesti o nabavi, čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični onima koji se odnose na predloženi ugovor, a čija realizirana vrijednost nije manja od procijenjene vrijednosti predmetne nabave bez PDV-a.

Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW, a snaga proizvodnih jedinica (dvije ili više) uključenih u LFC sustav iznosi više od 200 MW.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge koje uključuju uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustav u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru i integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav koji kontrolira minimalno tri proizvodna pogona. „

Postavljeni zahtjev da ponuđači moraju imati iskustvo:

„Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW. a snaga proizvodnih jedinica (dvije ili više) uključenih u LFC sustav iznosi više od 200 MW.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge koje uključuju uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustav u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru i integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav koji kontrolira minimalno tri proizvodna pogona." predstavlja značajno ograničavanje konkurencije što nije opravdano predmetom nabavke u pogledu zahtjeva snaga kojima upravljaju centri ili snagu pogona.

Postavljenim zahtjevom, ugovorni organ direktno krši član 3. (Opći principi) Zakona o javnim nabavkama:

„(1) Ugovorni organ dužan je da postupa transparentno, da se u postupku javne nabavke prema kandidatima/ponuđačima ponaša jednako i nediskriminirajuće, na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom."

Stav Ureda za razmatranje žalbi iznesen u rješenju JN2-01-07-1-674-8/17 od 16.11.2017. je:

„Ovaj organ ne spori da Ugovorni organ ima diskreciono pravo da propisuje uslove koje ponuđači moraju ispunjavati međutim ugovorni organ je u obavezi da poštujući zakonske odredbe definiše uslove te svako dodatne postrožavanje uslova u odnosu na zakonske odredbe ne smije usložnjavati postupak obzirom da ponuđačima se treba omogućiti da nesmetano učestvuju u postupku pogotovo ako uzmemo u obzir da ugovorni organ ničim nije dokazao da samo ovakvim definisanjem spornog uslova ponuđači će moći dokazati uspješno iskustvo, obzirom da je ovakav način definisanja uslova neuobičajen i strožiji u odnosu na zakonske odredbe. Pri tome ugovorni organ nije pružio osnovano obrazloženje koje bi upućivalo uslijed kojih konkretno okolnosti, kojih dokazanih specifičnosti postupka je postupio na navedeni način, šta je specifičnost nabavke, pa da je postupio na drugačiji način u odnosu na uobičajenu postavku zahtjeva/dokaza u vezi sa tehničko profesionalnom kvalifikacijom ponuđača, zbog čega bi samo takav zahtjev jedino mogao zadovoljiti ugovorni organ pri ocjeni uspješnosti ponuđača u tehničko profesionalnom smislu, te u konačnici, na bazi kojih konkretnih analiza tržišta predmeta nabavke, je došao do zaključka da prilično složene i neuobičajene zahtjeve može nesmetano ispuniti dovoljan odgovarajući broj ponuđača da bi takva nabavka ostvarila svoju svrhu te da je navedeni zahtjev nesmetano tehnički ostvariv."

Zahtjev tenderske dokumentacije za snage „preko 300 MW" ili „više od 200 MW" ili nema veze sa predmetom nabavke. Predmet nabavke su usluge na sistemu upravljanja baziranom na SIEMENS platformi. Veličina i snaga proizvodnih jedinica nema uticaj na sistem upravljanja. Izvršavanje usluga na sistemu upravljanja ne ovisi o ukupnoj instaliranoj snazi proizvodnog centra niti postoje neke posebnosti u vezi sa upravljanjem u zavisnosti od veličina i snaga proizvodnih jedinica. Sistem upravljanja je sistem automatizacije koji se koristi da prikuplja informacije pomoću senzora i instrumentacije koji su locirani na udaljenim lokacijama kako bi se ti podaci prenijeli i prikazali na centralnoj lokaciji koja služi ili za upravljanje ili za svrhe monitoringa. SCADA sistem prikuplja signale od podsistema, te ih putem definisanih protokola šalje u dispečerski centar na upravljanje. Dakle, veličina i snaga proizvodnih jedinica nema uticaj na SCADA sistem. Naprijed definisani uslovi nabavke su izričito namještanje tendera jednom ponuđaču koji je prethodno izvodio radove kod ugovornog organa, na način da se referenca koju

je taj izvođač dobio kod ugovornog organa navodi u tekstu zahtjeva tehničke i profesionalne sposobnosti bez da je takvo nešto tehnički opravdano.

U osporavanoj odluci ugovorni organ pokušava naglasiti važnost LFC sustava ali propušta utvrditi da je u prethodnom postupku koji se odnosio na izradu novog LFC sustava ugovorni organ nije tražio reference koje se odnose na LFC sustav. Kao što smo u žalbi naveli:

„Podsjećamo da je ugovorni organ objavom obavještenja o nabavci 799-1-1-653-3-183/18 od 11.5.2018. pokrenuo postupak nabavke „Zamjena sustava automatske sekundarne regulacije (LFC-a) u Centru za upravljanje proizvodnjom". U prilogu dostavljamo tendersku dokumentaciju BR: I- 8241/17-131.

U tom predmetu nabavke koji je odnosio na DIRKETAN RAD NA ZAMJENI SISTEMA SUSTAVA AUTOMATSKE SEKUNDARNE REGULACIJE (LFC-A) U CENTRU ZA UPRAVUANJE PROIZVODNJOM ugovorni organ NIJE ZAHTIJEVAO ISKUSTVO ZA LFC SUSTAVE.

Zahtjev u tački 3.2.3. Tehnička i profesionalna sposobnost glasio je:

„3.2.3. Tehnička i profesionalna sposobnost

3.2.3.1. Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti, Ponuditelji trebaju ispuniti slijedeće minimalne uvjete:

a) Uspješno iskustvo u realizaciji minimalno 1 (jednog) ugovora koji je realiziran u posljednje (3) tri godine računajući od dana objave obavještenja ili od datuma registracije dobavljača, ukoliko je registriran u razdoblju manjem od tri prethodne godine, pri čemu vrijednost takvog ugovora ne smije biti manja od 100.000,00 KM bez PDV-a koji uključuje rad na projektiranju, implementaciji, nadogradnji ili održavanju SCADA sustava u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 200 MW. Navedeni rad treba uključivati povezivanja proizvodnih jedinica preko SCADA sustava sa Centrom upravljanja proizvodnjom ili dispečerskim centrom.

Ugovorni organ za predmet nabavke koji je obuhvatao „potpuno novi sustav za LFC, te ga u potpunosti integrirati u postojeći SCADA sustav" nije zahtijevao iskustvo ponuđača na „projektiranje, implementiranje, nadogradnja ili održavanje LFC sustava u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru" niti „usluge nadogradnje LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav.""

Također tada kad je nabavka bila daleko kompleksnija tražio je „dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 200 MW" dok sada traži „300MW", što zapravo ukazuje da se radi o proizvoljnom odabiru snaga što uopće nema uporište u tehničkim zahtjevima.

Nadalje u vezi sa obračunom dnevnih troškova u slučaju nestabilnosti sistema, isti ne mogu biti osnov za ocjenu tehničke i profesionalne sposobnosti, jer istom se ugovorni organ ne štiti od navedenih potencijalnih opasnosti. Ponuđač koji ima referencu kako ju je naveo ugovorni organ, uopće ne može garantovati izostanak potencijalnih dnevnih šteta koje ugovorni organ obrazlaže. Instrumenti zaštite od takvih opasnosti su odredbe ugovora, garancije za dobro izvršenje posla i garantni period. Po zaključenju ugovora, stupaju na snagu odredbe Zakona o obligacionim odnosima, i činjenica da je ponuđač dostavio potvrdu o dobrom izvršenju posla na način kako je definisao ugovorni organ ne oslobađa istog odgovornosti u slučaju nastanka opasnosti koje navodi ugovorni organ. Dakle, bojazan ugovornog organa ne može biti osnov za usložnjavanje uslova tenderske dokumentacije u pogledu kvalifikacije.

U vezi sa navođenjem web stranica firmi Končar, Schenider, ABB, Siemens, iste ne dokazuju da ta pravna lica imaju iskustvo na način kako je definisano tenderskom dokumentacijom, da bi se to dokazalo potrebno je dostaviti upravo potvrde o uredno izvršenim ugovorima za uslove kako je naveo ugovorni organ:

„Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW, a snaga proizvodnih jedinica (dvije ili više) uključenih u LFC sustav iznosi više od 200 MW.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge koje uključuju uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustav u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru i integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav koji kontrolira minimalno tri proizvodna pogona. „

I na našoj webstranici kao na webstranicama firmi koje navodi ugovorni organ imaju podaci o SCADA sistemu:

https://elcom.ba/wp-content/uploads/2018/03/ELCOM-Solutions-for-Hvdro-Power-Plants.pdf

Ako je to dokaz o kvalificiranosti, onda je ugovorni organ dužan izmijeniti tendersku dokumentaciju i navesti da je dokaz osposobljenosti ponuđača tekst naveden na web stranici.

Dakle, potrebno je sagledati suštinu zahtjeva, i prethodne objave nabavki kao i činjenicu da web stranice ne potvrđuju iskustvo.

U konačnici ugovorni organ upućuje da Rješenje broj JN2-03-07-1-3647-7/21 od 03.02.2022 nema veze sa tenderskom dokumentacijom međutim propušta utvrditi sušniske i bitne napomene koje se daju tim rješenjem,bez obzira šta je predmet nabavke tenderskom dokumentacijom a to je da ugovorni organ pri definisanju uslova „ne može biti isključiv". U pogledu da rješenje nema veze sa predmetnom tenderskom dokumentacijom, ističemo da se radi o sličnom postupku nabavke usluga održavanja u hidroelektrani gdje je također bila navedena snaga proizvodnih pogona „za hidroagregat snage veće od 10MW", a za što je URŽ utvrdio da nije osnovano obzirom da postoji isključivost u pogledu sličnih ugovora na način da reference za projekte poput drugih vrsti elektrana nisu prihvatljive. U prilogu dostavljamo kompletno rješenje Rješenje broj JN2-03-07-1-3647-7/21 od 03.02.2022.

Uvažavajući sve naprijed navedeno potrebno je izmijeniti tenderski zahtjev na način da isti glasi:

„7.4.1 Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti u smislu članka 50. Zakona, ponuditelji trebaju ispuniti sljedeće minimalne uvjete:

a) uspješno iskustvo u realizaciji jednog (1) ugovora u posljednje tri (3) godine računajući od datuma objave obavijesti o nabavi, čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični onima koji se odnose na predloženi ugovor, a čija realizirana vrijednost nije manja od procijenjene vrijednosti predmetne nabave bez PDV-a.

Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA sustava.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge implementacije WinCC SCADA sustava. „

ŽALBENI NAVOD 3.

Odluka o djelomičnom prihvaćanju žalbe broj 1-2522/22 od 11.04.2022 je navedeni žalbeni navod ocijenila kao neosnovan iako se žalbom jasno upućuje na uskraćivanje konkurencije u postupku.

Naime, u tenderskoj dokumentaciji pod tačkom 7.4.1 a) traženo je:

„7.4.1 Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti u smislu članka 50. Zakona, ponuditelji trebaju ispuniti sljedeće minimalne uvjete:

a) uspješno iskustvo u realizaciji jednog (1) ugovora u posljednje tri (3) godine računajući od datuma objave obavijesti o nabavi, čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični onima koji se odnose na predloženi ugovor, a čija realizirana vrijednost nije manja od procijenjene vrijednosti predmetne nabave bez PDV-a.

Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW, a snaga proizvodnih jedinica (dvije ili više) uključenih u LFC sustav iznosi više od 200 MW.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge koje uključuju uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustav u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru i integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav koji kontrolira minimalno tri proizvodna pogona. „

Iz navedenog opisa „istim uslugama" i „sličnim uslugama" vidljivo je da je razlika minorna, odnosno nikakva, pod istim uslugama tražena je nadogradnja sistema, dok je pod sličnim navedena usluga povezivanja pogona na centralni sistem, oboje sa prisustvom LFC sustava, pri čemu je ugovorni organ isključiv.

Važno je razumjeti da je primjena WinCC SCADA široka, te da znanja o programskom paketu ne zavise od podsustava kojima se upravlja, niti od odnosa snaga kojima se upravlja, niti da li se radi o nadogradnji ili novom uvezivanju. Naprijed citiranim zahtjevom ugovorni organ je isključiv u sličnim uslugama, i ponovno opisuje isti zahtjev:

Pod istim uslugama - uključenih u LFC sustav Pod sličnim uslugama - integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav U slučaju kao što je ovaj Ured za razmatranje žalbi je u Rješenju broj JN2-03-07-1-3647-7/21 od 03.02.2022 godine naveo:

„S tim u vezi, ova ugovorni organ ističe da i sam ugovorni organ konstatuje da ne može prihvatiti referencu za termo agregat jer je tenderska dokumentacija propisana za hidro agregat, što upućuje na činjenicu da je ugovorni organ sam sebi kontradiktoran, jer u tenderskoj dokumentaciji navodi da traži uspješno iskustvo u realizaciji sličnih ugovora kao što je predmet nabavke, a iz izjašnjenja na žalbu i odgovora na postavljeno pitanje proizilazi da je isključiv u zahtjevu da ponuđač ima uspješno iskustvo na održavanju sistema upravljanja hidro agregate. Pri tome se napominje da ovaj organ ne spori ugovornom organu mogućnost da traži uspješno iskustvo u realzaciji istih ili sličnih ugovora, ali ako definiše pojam „sličnih ugovora", onda ugovorni organ mora dafinisati na isti način da su ti ugovori slični predmetu nabavke, a ne može biti isključiv. Stopa ovaj organ smatra da ugovorni organ pojam slično nije definisao na način da prihvata uspješno iskustvo u realizaciji sličnih ugovora, zbog čega se navod žalitelja cijeni osnovanim".

Uvažavajući sve naprijed navedeno potrebno je izmijeniti tenderski zahtjev na način da isti glasi:

„7.4.1 Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti u smislu članka 50. Zakona, ponuditelji trebaju ispuniti sljedeće minimalne uvjete:

a) uspješno iskustvo u realizaciji jednog (1) ugovora u posljednje tri (3) godine računajući od datuma objave obavijesti o nabavi, čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični onima koji se odnose na predloženi ugovor, a čija realizirana vrijednost nije manja od procijenjene vrijednosti predmetne nabave bez PDV-a.

Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA sustava.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge implementacije WinCC SCADA sustava. „

U pogledu odgovora ugovornog organa, kao što smo u prethodnom žalbenom navodu naveli, u vezi sa bojazni ugovornog organa zbog opasnosti od nestabilnosti sistema, to ne može biti osnov za ocjenu tehničke i profesionalne sposobnosti, jer istom se ugovorni organ ne štiti od navedenih potencijalnih opasnosti. Ponuđač koji ima referencu kako ju je naveo ugovorni organ, uopće ne može garantovati izostanak potencijalnih dnevnih šteta koje ugovorni organ obrazlaže. Instrumenti zaštite od takvih opasnosti su odredbe ugovora, garancije za dobro izvršenje posla i garantni period. Po zaključenju ugovora, stupaju na snagu odredbe Zakona o potvrdu o dobrom izvršenju posla na način kako je definisao ugovorni organ ne oslobađa istog odgovornosti obligacionim odnosima, i činjenica da je ponuđač dostavio u slučaju nastanka opasnosti koje navodi ugovorni organ. Dakle, bojazan ugovornog organa ne može biti osnov za usložnjavanje uslova tenderske dokumentacije u pogledu kvalifikacije.

ŽALBENI NAVOD 4.

Odluka o djelomičnom prihvaćanju žalbe broj 1-2522/22 od 11.04.2022 je navedeni žalbeni navod ocijenila kao neosnovan iako se žalbom jasno upućuje na uskraćivanje konkurekcije u postupku.

Naime, u tenderskoj dokumentaciji pod tačkom 7.4.1 a) postavljeni zahtjev da ponuđači moraju imati iskustvo:

„Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW, a snaga proizvodnih jedinica (dvije ili više) uključenih u LFC sustav iznosi više od 200 MW.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge koje uključuju uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustav u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru i integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav koji kontrolira minimalno tri proizvodna pogona." predstavlja značajno ograničavanje konkurencije što nije opravdano predmetom nabavke u pogledu zahtjeva snaga da ponuđači moraju imati

iskustvo na Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru uključenih u LFC sustav ili integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav jer isto nije opravdano tehničkim zahtjevima niti predmetom nabavke. Uvođenje LFC zahtjeva je potenciranje podsistema koji nije suština nabavke kako bi se ograničila ili smanjila konkurencija. To potvrđuje i činjenica kada je ugovorni organ prvi put nabavljao LCF nije zahtijevao iskustvo koje se tiče njega, a što ćemo dokazati u nastavku dostavom te tenderske dokumentacije.

U tehničkim specifikacijama predmetne nabavke navedeno je:

„Javno poduzeće „ELEKTROPRIVREDA HZ HERCEG BOSNE" d.d. Mostar ( EP HZHB ) ima u sklopu Centra upravljanja proizvodnjom (CUP Mostar), Slivnog centra Neretva i Slivnog centra Vrbas i RC Tomislavgrad instaliran SCADA sustav koji je baziran na sistemskom software-u WinCC - proizvođača SIEMENS.

SCADA (Supervisory Control And Data Acquisition) sustavi služe za nadzor, upravljanje, prikupljanje i pohranu podataka u procesnoj industriji. Osnovna namjena SCADA programa je uspostava sučelja čovjek-stroj (Human-Machine Interface HMI) na operatorskoj stanici. SCADA programi su prikladni za sustave gdje su dijelovi procesa razmješteni na više lokacija.

SCADA sustav u CUP Mostar namijenjen je za nadzor i upravljanje u postrojenjima na elektranama u sastavu EP HZHB, te za razmjenu podataka sa Neovisnim operatorom sustava (NOS) u Sarajevu. SCADA sustav u Slivnim centrima Neretva i Vrbas namijenjen je za nadzor i upravljanje proizvodnim pogonima sliva, nadzor na postrojenjima 220 kV, 110 kV, 35 kV, 10 kV, te nadzor, mjerenje i zadavanje postavnih vrijednosti radnih snaga generatora putem SCADA sustava, ili sustava za automatsku sekundarnu regulaciju ( LFC sustava ), i za komunikaciju sa SCADA sustavom CUP Mostar. Komunikacija s postrojenjima na hidroelektranama ostvarena je SINAUT ST7 protokolom preko SINAUT TIM komunikacijskih procesora. Komunikacija s postrojenjem VE Mesihovina, CHE Čapljina i Neovisnim operatorom sustava u Sarajevu ostvarena je protokolom IEC 60870-5-104."

LCF sustav je podsustav, a ne glavni sustav na kojem se izvršavaju usluge. LFC sistemom se kao i svim drugim sistemima upravlja iz SCADA sustava a koji je baziran na sistemskom software-u WinCC - proizvođača SIEMENS, te nije sporno da ponuđač treba imati znanja o sistemskom software-u WinCC - proizvođača SIEMENS, ali jeste sporno da se pokušava naglasiti i potencira učešće LFC sustava u prethodno izvršenim ugovorima, kada taj sistem uopće nije kompleksne prirode što potvrđuje i ugovorni organ u nastavku (citat „LFC-SSR sustav je modularan i konfigurabilan te omogućuje JEDNOSTAVNO dodavanje novih proizvodnih jedinica kao i mijenjanje parametara postojećim.").

Naime, pregledom 3. OBRAZAC ZA CIJENU PONUDE u prilogu 3 tenderkse dokumentacije možemo utvrditi da je predmet nabavke:

„1. Storage jedinica za dugoročno arhiviranje, spremanje podataka i izradu backupova sljedećih sustava:

- Glavnih SCADA Servera
- NOS interkonekcijskih servera
- Server Sliv Neretve
- Server VE Mesihovina

Opremeljen diskovima te sukladno tehničkoj specifikaciji točka 2.1.

2. Arhivski SCADA server za arhiviranje procesnih veličina, izradu izvještaja, izračun agregatnih veličina, proračune i analizu arhivskih podataka te spremanje podataka na Storage jedinicu Sukladno tehničkoj specifikaciji 2.2.

3. Izmjene konfiguracije i dorada programske podrške za automatsku izradu pričuvne kopije sistemske podrške (operacijskog sustava) te programske podrške (konfiguracije i podataka) servera:

- Glavnih SCADA Servera
- NOS interkonekcijskih servera
- Server Sliv Neretve
- Server VE Mesihovina

4. Izmjene konfiguracije i dorada programske podrške za arhiviranje procesnih veličina i procesne baze podatka te slanje na arhivski server za daljnju obradu:

- Glavnih SCADA Servera
- NOS interkonekcijskih servera
- Server Sliv Neretve
- Server VE Mesihovina

5. Isporuka programkse podrške te konfiguracija arhivskog servera:

- arhivska baza podataka

- agregiranje procesnih veličina prema zahtjevima korisnika (1 min, 15 min, 1 sat, 1 dan, 1 tjedan...)
- obrada procesnih veličina za dugoročno arhiviranje
- priprema podataka za izvještaje
- izrada izvještaja

6. Dorade glavne SCADA programske podrške za promjenu obračunskog razdoblja proizvodnje sa 1 satnog na 15 min.

7. Dorada podsustava za sekundarnu regulaciju (LFC) te izrada programske podrške za promjenu obračunskog razdoblja proizvodnje sa 1 satnog na 15 min.

8. Izrada aplikacije sustava za sekundarnu regulaciju kako bi se arhivirale procesne veličine i nadzor sustava sekundarne regulacije u arhivski server

9. Dorada aplikacije sustava za sekundarnu regulaciju kako bi se nadzirao rad sustava sekundarne regulacije, te kontrola kvalitete regulacije u 15 min razdoblju. Izrada podsustava za izvoz promjena parametara regulacije te zapisivanje akcija sustava i operatera (Audit trail i Audit log funkcije)

10. Dorada podsustava za NOS interkonekciju te izrada programske podrške za promjenu obračunskog razdoblja proizvodnje sa 1 satnog na 15 min.

11. Zamjena trenutne jednosmjerne komunikacije sa NOS sa dvosmjernom:

-Izrada novih komunikacijski puteva

-Izrada liste signala za razmjenu

-Promjene u podsustavu za razmjenu podataka kako bi radila dvosmjerna IEC104 veza - Ispitivanje point-to-point u koordinaciji sa dispečerom NOSa

12. Ugradnja storage jedinice i arhivskog servera"

Dakle, LFC sustav se spominje pod tačkom 7. Na stranici 11 pod tačkom 3.6 tehničke specifikacije navedeno je:

„Sustav sekundarne regulacije - Load Frequency control (LFC-SSR) je funkcije su integrirane u SCADA sustav dispečerskoa centra. Aplikacije SSR sustava izvršavaju se na glavnim SCADA serverima gdje prikupljaju i obrađuju većinu svojih podataka dok nalozi za MegaUnit kao i signalizacija statusa prema NOSu se komunicira sa NOS interkonekcijskim serverima.

Sustav je u potpunosti integriran u postojeći SCADA sustav. LFC-SSR sustav je modularan i konfigurabilan te omogućuje JEDNOSTAVNO dodavanje novih proizvodnih jedinica kao i mijenjanje parametara postojećim. Međutim sustav je također određen da radi u vremenskom obračunskom razdoblju od 1 sata.

Kako bi obračunsko razdoblje od 15 minuta bilo integrirano sa funkcijama LFC-SSR i obračunima koji isti izvršava potrebno je modificirati i nadograditi postojeći sustav LFC-SSR kako bi svi izračuni pogrešaka i regulacija bili sinkronizirani sa Glavnim SCADA Serverima."

U tehničkoj specifikaciji na stranici 4 navodi se:

„Sustava regulacije frekvencije i snage razmjene odnosno sustav sekundarne regulacije (skraćeno SSR ili engleski "Load Frequency Control"- LFC) integriran je u WinCC SCADA sustav."

LFC sistem je postojeći sistem koji daje određene signale, koji se trebaju integrirati u novi SCADA sistem. Integracija LFC sistema nije najznačajniji dio nabavke, niti je kompleksne prirode. LFC sustav je sistemski programski paket, zatvoren koji nije predmetnom nabavke u ovom postupku. Predmet nabavke je integracija signala tog sistemskog programskog paketa koji ugovorni organ naziva LFC sustav. SCADA (engl. Supervisory Control And Data Acquisition) predstavlja sustav za mjerenje, praćenje i kontrolu industrijskih sistema. Svaki proces u industriji koji ima smisla automatizovati je odličan kandidat za primjenu SCADA sistema i mreža. SCADA sustavi obuhvataju širok spektar opreme, podsustava i tehničkih rešenja koji omogućavaju prikupljanje i obradu podataka o procesima (udaljenim sistemima), i reagovanje na adekvatan način. Upravljanje procesima, u opšem slučaju, može biti automatsko ili inicirano od strane operatera.

Podsjećamo da je ugovorni organ objavom obavještenja o nabavci 799-1-1-653-3-183/18 od 11.5.2018. pokrenuo postupak nabavke „Zamjena sustava automatske sekundarne regulacije (LFC-a) u Centru za upravljanje proizvodnjom". U prilogu dostavljamo tendersku dokumentaciju BR: 1-8241/17-131.

U tom predmetu nabavke koji je odnosio na DIRKETAN RAD NA ZAMJENI SISTEMA SUSTAVA AUTOMATSKE SEKUNDARNE REGULACIJE (LFC-A) U CENTRU ZA UPRAVLJANJE PROIZVODNJOM ugovorni organ NIJE ZAHTIJEVAO ISKUSTVO ZA LFC SUSTAVE.

Zahtjev u tački 3.2.3. Tehnička i profesionalna sposobnost glasio je:

„3.2.3. Tehnička i profesionalna sposobnost

3.2.3.1. Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti, Ponuditelji trebaju ispuniti slijedeće minimalne uvjete:

a) Uspješno iskustvo u realizaciji minimalno 1 (jednog) ugovora koji je realiziran u posljednje (3) tri godine računajući od dana objave obavještenja ili od datuma registracije dobavljača, ukoliko je registriran u razdoblju manjem od tri prethodne godine, pri čemu vrijednost takvog ugovora ne smije biti manja od 100.000,00 KM bez PDV-a koji uključuje rad na projektiranju, implementaciji, nadogradnji ili održavanju SCADA sustava u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 200 MW. Navedeni rad treba uključivati povezivanja proizvodnih jedinica preko SCADA sustava sa Centrom upravljanja proizvodnjom ili dispečerskim centrom.

U okviru tehničke specifikacije tenderske dokumentacije BR: 1-8241/17-131 Prilog 10 između ostalog kao zahtjev navedeno je:

„2. Tehnički zahtjevi za integraciju LFC u novi SCADA sustav

Ponuditelj mora izraditi potpuno novi sustav za LFC, te ga u potpunosti integrirati u postojeći SCADA sustav. Svu funkcionalnost postojećeg LFC-a mora imati i novi LFC sustav, te ga kao takvog treba integrirati u SCADA sustav, gdje sve potrebne podatke dobiva od postojećeg SCADA sustava. »Real time« razmjena podataka sa SCADA sustavom treba se izvesti povezivanjem na WinCC.

Sve funkcije postojećeg LFC sustava potrebno iznova napisati i integrirati u postojeći SCADA sustav, te dodatnu funkcionalnost treba napisati u modernom objektno orijentiranom jeziku i programski povezati putem otvorenih protokola na SCADA sustav. Grafički podsustav treba biti integriran u postojeći SCADA sustav, te treba dodati nove grafičke prikaze u WinCC SCADA sustavu.

Sustav treba biti modularan i konfigurabilan, te treba omogućavati jednostavno dodavanje novih proizvodnih jedinica kao i mijenjanje parametara postojećim.

Novi sustav treba omogućiti paralelan rad agregata u regulaciji na način da jedna proizvodna jedinica ili više njih radi u sustavu regulacije prema zahtjevu NOS-a, a druga proizvodna jedinica ili više njih može nesmetano raditi na regulaciji za potrebe vlastitog balansiranja.

Novi sustav treba omogućiti operatoru izračun Megaunit-a kao što je opisano u točki 3.3.11.

Za potrebe vlastitog balansiranja potrebno je izraditi novi algoritam izračuna potrošnje, odnosno odstupanja od voznog (planiranog) reda. Algoritam mora podržavati jednostavnu intra-day izmjenu voznog reda.

U novi LFC sustav treba uključiti agregate HE Mostarsko blato.

Novi LFC sustav mora imati mogućnost izrade izvješća o radu LFC sustava."

Ugovorni organ za predmet nabavke koji je obuhvatao „potpuno novi sustav za LFC, te ga u potpunosti integrirati u postojeći SCADA sustav" nije zahtijevao iskustvo ponuđača na „projektiranje, implementiranje, nadogradnja ili održavanje LFC sustava u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru" niti „usluge nadogradnje LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav."

Kao kratku i relevantnu digresiju možemo dati pregled zaključenih ugovora kupca JP ELEKTROPRIVREDA HRVATSKE ZAJEDNICE HERCEG BOSNE D.D. MOSTAR sa ponuđačem Advensys engineering d.o.o. gdje je kao prihvatljiva ponuda uvijek ocijenjena samo jedna ponuda istog ponuđača bez konkurencije (u prilogu odluke o dodjeli ugovora):

799-1-1-734-5-622/19 Nabava opreme i instalacija SCADA sustava za RC u poslovnoj zgradi Tomislavgrad 1. primljena ponuda, 1. prihvatljiva ponuda, Iznos ugovora 94.075,42 KM

799-1-3-635-5-573/19, Nabava i ugradnja cjevovoda, opreme za regulaciju biološkog minimuma i spajanje na SCADA sustav - HE Jajce 1, 1. primljena ponuda, 1. prihvatljiva ponuda, Iznos ugovora 58.868,80 KM

799-1-1-6-5-348/19 Nadogradnja SCADA sustava u CUP-u Mostar, 1. primljena ponuda, 1. prihvatljiva ponuda, Iznos ugovora 79.269,79 KM

799-1-2-144-5-343/19Nadogradnja SCADA sustava na brani i povezivanje sa SCADA sustavom u Strojari - HE Rama, 3 primljene ponude, 1. prihvatljiva ponuda, 30.000,00 KM

799-1-1-653-5-318/18 Zamjena sustava automatske sekundarne regulacije (LFC-a) u Centru za upravljanje proizvodnjom, 2.primljene ponude, 1. prihvatljiva, 390.813,95 KM

799-1-3-552-5-490/21Nabava i ugradnja opreme za mjerenje, nadzor i upravljanje temeljnim ispustom - HE Mostar, 1.primljena ponuda, 1. prihvatljiva ponuda, 109.233,11 KM

799-1-1-111-5-273/21Nabava opreme i server računala, ugradnja opreme za potrebe prebacivanja veza između CUP Mostar i HE Sliv Neretve na Industrial Ethernet 1.primljena ponuda, 1.prihvatljiva 445.733,66 KM

799-1-1-535-5-643/20Nadogradnja SCADA sustava u Slivnom centru Neretva 1.primljena ponuda, 1. prihvatljiva ponuda, iznos: 58.401,08 KM

Razmatrajući sve naprijed navedeno, potrebno je da ugovorni organ izmijeni tendersku dokumentaciju te omogući konkurenciju u predmetnom postupku.

Ugovorni organ u odgovoru navodi da je predmetna nabavka iz 2018 godine uključivala veći obim, što mi ne osporavamo, ali ističemo da je u toj nabavci koja je uključivala potpuno nov LFC

sustav nije traženo iskustvo u pogledu LFC sustava. U tenderskoj dokumentaciji je jasno navedeno „Ponuditelj mora izraditi potpuno novi sustav za LFC, te ga u potpunosti integrirati u postojeći SCADA sustav."

U pogledu našeg učešća kao člana konzorcija u predmetnom postupku nismo imali primjedbi na tendersku dokumentaciju tog postupka jer upravo nisu traženi uslovi vezani za LFC sustav.

Dakle, jednako kao i za prethodne navode, bojazn ugovornog organa ne može biti osnov za usložnjavanje uslova za kvalifikaciju u postupku nabavki jer to uopće nije sigurnost ugovornom organu da do neželjenih okolnosti neće doći niti zaštita u slučaju da do istih dođe. Jasno smo ukazali da postoji problem konkurentnosti u postupcima nabavki obzirom da se ugovori dodjeljuju jednom ponuđaču i kvalifikacioni uslovi usložnjavaju u pogledu ugovora koje je taj ponuđač realizirao. Ugovorni organ bi trebao pored namjera da poštuje ZJN, i djelovati na izmjeni tenderske dokumentacije koja će osigurati poštivanje osnovnih principa javnih nabavki i osigurati konkurenciju u postupku, a za koju je očigledno da izostaje u nizu nabavki ugovornog organa.

Uvažavajući sve naprijed navedeno potrebno je izmijeniti tenderski zahtjev na način da isti glasi:

„7.4.1 Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti u smislu članka 50. Zakona, ponuditelji trebaju ispuniti sljedeće minimalne uvjete:

a) uspješno iskustvo u realizaciji jednog (1) ugovora u posljednje tri (3) godine računajući od datuma objave obavijesti o nabavi, čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični onima koji se odnose na predloženi ugovor, a čija realizirana vrijednost nije manja od procijenjene vrijednosti predmetne nabave bez PDV-a.

Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA sustava.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge implementacije WinCC SCADA sustava.„

ŽALBENI NAVOD 5.

Odluka o djelomičnom prihvaćanju žalbe broj 1-2522/22 od 11.04.2022 je navedeni žalbeni navod ocijenila kao neosnovan iako se žalbom jasno upućuje na uskraćivanje konkurekcije u postupku.

Naime, u tenderskoj dokumentaciji pod tačkom 7.4.1 b) traženo je:

„b) primjerena kadrovska osposobljenost za izvršenje predmetnih usluga.

Pod primjerenom kadrovskom osposobljenosti Ugovorno tijelo podrazumijeva da ponuditelj raspolaže sa adekvatnim brojem djelatnika srazmjerno predmetu nabave koji će biti angažirani na izvršenju predmetnih usluga i koji imaju potrebnu stručnu spremu za izvršenje usluga iz predmeta nabave. Što se tiče kvalifikacija stručnog osoblja Ugovorno tijelo podrazumijeva da ponuditelj raspolaže s najmanje: b-1) 1 (jednim) diplomiranim inženjerom elektrotehnike/magistrom inženjerom elektrotehnike, s položenim stručnim ispitom, koji ima pet (5) godina iskustva kao voditelj projekata na poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje SCADA sustava, koji je osposobljen za rad sa WinCC sustavom, s dosadašnjim iskustvom u radu sa WinCC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru, koji će biti imenovan za voditelja projekta;

b-2) 1 (jednim) diplomiranim inženjerom elektrotehnike/magistrom inženjerom elektrotehnike s položenim stručnim ispitom, koji ima 5 (pet) godina iskustva na poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje ili održavanja SCADA sustava, koji je osposobljen za rad sa WinCC sustavom, s dosadašnjim iskustvom u radu sa WinCC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru;

b-3) 2 (dva) diplomirana inženjera elektrotehnike/maaistra inženjera elektrotehnike s iskustvom na poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje ili održavanja LFC sustava, s dosadašnjim iskustvom u radu sa LFC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru."

U ranijim žalbenim navodim obrazložili smo i dokazali neusklađenost tenderskog zahtjeva sa predmetnom nabavke i potenciranje manjeg segmenta nabavke „LFC" kao kvalifikacijskog uslova kako bi se smanjila konkurencija u postupku nabavke. Tačkom 7.4.1 b) jednako je narušen princip konkurentnosti u postupku jer se zahtijevaju dva lica „poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje ili održavanja LFC sustava, s dosadašnjim iskustvom u radu sa LFC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru" a za sistem za koji kada je prvi put vršena nabavka uopće to iskustvo nije traženo, što želimo reći, kada se kreirao LFC sistem ispostvilo se da iskustvo niti ponuđača niti lica koja su angažovana nije potrebno. Sada kada jedan ponuđač ima navodno iskustvo, taj se zahtjev obavezno navodi u kvalifikacijskom uslovu tenderske dokumentacije, jer „niko drugi to nema".

Podsjećamo da je ugovorni organ objavom obavještenja o nabavci 799-1-1-653-3-183/18 od 11.5.2018. pokrenuo postupak nabavke „Zamjena sustava automatske sekundarne regulacije (LFC-a) u Centru za upravljanje proizvodnjom". U prilogu dostavljamo tendersku dokumentaciju BR: 1-8241/17-131.

U tom predmetu nabavke koji je odnosio na DIREKTAN RAD NA ZAMJENI SISTEMA SUSTAVA AUTOMATSKE SEKUNDARNE REGULACIJE (LFC-A) U CENTRU ZA

UPRAVUANJE PROIZVODNJOM ugovorni organ NIJE ZAHTIJEVAO ISKUSTVO ANGAŽOVANIH INŽENJERA ZA LFC SUSTAVE.

Tačka 3.2.3. Tehnička i profesionalna sposobnost pod b) tenderske dokumentacije 1-8241/17-131 glasila je:

„b) Primjerena kadrovska osposobljenost za realizaciju predmetnog ugovora, tj.

- Voditelj projekta/arhitekt sustava, diplomirani inženjer elektrotehnike/magistar inženjer elektrotehnike, specijaliziranog stručnog smjera automatizacija, s položenim stručnim ispitom, 5 (pet) godina iskustva na vođenju projekata (radova) projektiranja, implementiranja, nadogradnje SCADA sustava, osposobljen za rad sa WinCC i SIN AUT ST7 sustavom, s dosadašnjim iskustvom u radu sa WinCC i SINAUTST7 sustavima, 1 (jedan) izvršitelj;

- Diplomirani inženjer elektrotehnike/magistar inženjer elektrotehnike s minimalno 5 (pet) godina iskustva na projektiranju, implementiranju, nadogradnji ili održavanju SCADA sustava, osposobljena za rad sa WinCC sustavom, sa dosadašnjim iskustvom u radu sa WinCC sustavima, 1 (jedan) izvršitelj;

- Diplomirani inženjer elektrotehnike/magistar inženjer elektrotehnike s minimalno 5 (pet) godina iskustva na projektiranju, implementiranju, nadogradnji ili održavanju sustava uzbude i turbinske regulacije hidroenergetskih postrojenja na jedinicama većim od 30 MW, 1 (jedan) izvršitelj;

- Naručitelj posjeduje sustave upravljanja i turbinske regulacije bazirane na SIMATIC S7 platformi, a sustave uzbude bazirane na ABB Unitrol i Končar DRN platformi. Navedena stručna osoba treba biti osposobljena za rad na SIMATIC S7 platformi, te osposobljena za rad na minimalno jednom tipu sustava uzbude koje posjeduje naručitelj ABB Unitrol ili Končar DRN, kako bi mogla uspješno izvesti tražene radove."

Dakle, za nabavku koja je zahtijevala „Ponuditelj mora izraditi potpuno novi sustav za LFC, te ga u potpunosti integrirati u postojeći SCADA sustav„ ugovorni organ uopće nije tražio niti iskustvo inženjera niti iskustvo ponuđača a u ovoj nabavci to potencira kao uslova za kvalifikaciju, što zapravo pokazuje da je taj zahtjev samo usložnjavanje postupka nabavke kako bi se ograničila konkurencija u postupku. Provedene nabavke upravo to pokazuju, da je u postupcima uvijek prihvatiljiva samo jedna ponuda i što bi treba biti alarm za izmjenu zahtjeva za kvalifikaciju kako bi se postigli opći principi Zakona o javnim nabavkama iz člana 3.

Jasno je da postojeći SCADA sistem proizvođača SIEMENS. Ugovorni organ zahtijeva da ponuđači dokažu osposobljenost dostavom certifikata o osposobljenosti radne snage „za rad sa WinCC i SINAUT ST7 sustavom".

Postavljeni zahtjev je ograničavanje konkurencije i direktno kršenje člana 3 Zakona o javnim nabavkama.

ELCOM d.o.o. Tuzla je ovlašteni Siemens Solution Partner u grupi Industial Automation - Industrijska automatika za Advanced Factory Automation - Napredna fabrička automatizacija. Da bi bio SIEMENS Solution Partner ELCOM d.o.o. Tuzla mora imati inžinjere iz navedenih oblasti koji se svake godine obučavaju od strane SIEMENS i podliježu rigoroznom testiranju od strane SIEMENS. Advanced Factory Automation - Napredna automatika fabrika znači da je ELCOM d.o.o. Tuzla osposobljen i ovlašten od strane SIEMENS kao Solution Partner koji poznaje i obučen je sa za rad sa SIEMENS opremom i Softwerom.

Grupa Factory Automation - fabrička automatizacija je sastavljen od sljedećih grana:

Automation systems - Sistemi automatike Industrial communication - Industrijska komunikacija Industrial controls - Industrijsko upravljanje Industry software - Industrijski softver

Operator control and monitoring systems Industry software - Industrijski softver Operatorsko upravljanje i monitoring itd...

Sve naprijed navedeno je dovoljan dokaz osposobljenosti za rad na ovom sistemu.

Uvažavajući naprijed navedeno potrebno je izmijeniti tendersku dokumentaciju na način da se briše stavka 7.4.1 b-3).

ŽALBENI NAVOD 6.

Ugovorni organ je ovaj žalbeni navod ocijenio kao osnovan te isti nije potrebno preispitivati.

U tenderskoj dokumentaciji pod tačkom 7.4.1 b) traženo je:

„b) primjerena kadrovska osposobljenost za izvršenje predmetnih usluga.

Pod primjerenom kadrovskom osposobljenosti Ugovorno tijelo podrazumijeva da ponuditelj raspolaže sa adekvatnim brojem djelatnika srazmjerno predmetu nabave koji će biti angažirani na izvršenju predmetnih usluga i koji imaju potrebnu stručnu spremu za izvršenje usluga iz predmeta nabave. Što se tiče kvalifikacija stručnog osoblja Ugovorno tijelo podrazumijeva da ponuditelj raspolaže s najmanje: b-1) 1 (jednim) diplomiranim inženjerom elektrotehnike/magistrom inženjerom elektrotehnike, s položenim stručnim ispitom, koji ima pet (5) godina iskustva kao voditelj projekata na poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje SCADA sustava, koji je osposobljen za rad sa WinCC sustavom, s dosadašnjim iskustvom u radu sa WinCC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru, koji će biti imenovan za voditelja projekta;

b-2) 1 (jednim) diplomiranim inženjerom elektrotehnike/magistrom inženjerom elektrotehnike s položenim stručnim ispitom, koji ima 5 (pet) godina iskustva na poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje ili održavanja SCADA sustava, koji je osposobljen za rad sa WinCC sustavom, s dosadašnjim iskustvom u radu sa WinCC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru;

b-3) 2 (dva) diplomirana inženjera elektrotehnike/magistra inženjera elektrotehnike s iskustvom na poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje ili održavanja LFC sustava, s dosadašnjim iskustvom u radu sa LFC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru."

U tenderskoj dokumentaciji pod tačkom 7.4.1 b) traženo je:

Ovjerene preslike uvjerenja o položenim stručnim ispitima ili drugi ekvivalentan dokument o akademskom zvanju izdan od strane nadležnog tijela u zemlji iz koje osoba dolazi - za stručnjake tražene točkom 7.4.1. pod b-1) i b-2);"

Ugovorni organ nije definisao od kojeg organa stručni ispit treba biti izdat, a trebalo bi se odnositi na legislativu u BiH. Iz citiranog moglo bi se zaključiti da je prihvatljiv stručni ispit iz bilo koje zemlje na svijetu, a što nije u skladu sa zakonskom regulativom u BiH. Na osnovu Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10 ) donesen je Pravilnik o polaganju stručnih ispita iz oblasti arhitekture, građevinarstva, elektrotehnike, mašinstva i saobraćaja ("Službene novine Federacije BiH", broj 41/18 i 77/19) u kojem je navedeno:

„Članak 1.

Ovim pravilnikom uređuju se uvjeti, način i program polaganja stručnog ispita (u daljem tekstu: ispit) kao i postupak i procedura oslobađanja od polaganja stručnog ispita iz oblasti arhitekture, građevinstva, elektrotehnike, strojarstva i prometa.

Članak 2.

Pravo na polaganje ispita sukladno odredbama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon) i ovog pravilnika imaju magistri/diplomirani inženjeri, bachelor/inženjeri i tehničari arhitekture, građevine, elektrotehnike, strojarstva, prometa, bachelor regionalnog i prostornog planiranja i magistri geografije, smjer regionalno i prostorno planiranje sa najmanje jednom godinom radnog iskustva na poslovima i zadacima iz struke.

Članak 3.

Na ispitu se provjerava sposobnost kandidata da samostalno obavlja poslove za koje je Zakonom kao jedan od uvjeta, propisan položen stručni ispit.

Članak 4.

(1) Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela.

(2) Pismeni dio ispita sastoji se od izrade pismenog rada iz oblasti arhitekture, građevine, elektrotehnike, strojarstva,

prometa, regionalnog i prostornog planiranja ovisno od vrste i stupnja školske spreme.

Članak 5.

(1) Usmeni dio ispita sastoji se od posebnog i općeg dijela.

(2) Posebni dio ispita obuhvata obranu pismenog rada kroz koju kandidat treba da pokaže praktično iskustvo, teorijsko znanje, poznavanje tehničkih propisa i standarda, kao i materije koja je pravno uređena posebnim zakonima i drugim propisima iz oblasti za koju se kandidat opredijelio u okviru struke i smjera.

(3) Opći dio ispita obuhvata poznavanje propisa iz člana 26. ovog pravilnika.

V. PROGRAM Članak 26.

Program stručnog ispita za kandidate arhitektonske, građevinske, elektrotehničke, strojarske i prometne struke sastoji se od:

1. Osnovna koncepcija

Zadatak za pismeni rad-projektni zadatak treba da bude tako formuliran da omogući kandidatu da pokaže sposobnost samostalnog rada u kojem sjedinjuje praktično iskustvo, teorijsko znanje, poznavanje zakona, tehničkih propisa, normativa i standarda sa najnovijim naučnim i tehničkim dostignućima iz određene oblasti.

2. Pismeni rad-projektni zadatak

(1) Na osnovu vrste i stupnja školske spreme, završenog smjera ili odsjeka, vrste poslova koje kandidat obavlja

Povjerenstvo utvrđuje vrstu i nivo pismenog rada projektnog zadatka.

(2) Kandidat dobija zadatak za pismeni rad-projektni zadatak iz jednog od slijedećih smjerova ili odsjeka:

a) Arhitektura - odsjeci: 1. arhitektonsko-urbanistički, 2. arhitektonsko-projektantski i 3. arhitektonskoinžinjerski. 4. opći smjer

b) Građevina - odsjeci: 1. konstruktivni, 2. prometni, 3. hidrotehnički, 4. organizacija građenja i nadzor gradilišta i 5. geotehnika.

c) Elektrotehnika - odsjeci: 1. elektroenergetika, 2. telekomunikacije, 3. automatika i elektronika i 4. informatika i računarstvo.

d) Strojarstvo - odsjeci: 1. proizvodno strojarstvo, 2. procesna tehnika, 3. energetika i 4. klimatizacija, grijanje i hlađenje.

e) Promet - odsjeci: 1. cestovni promet, 2. Željeznički promet, 3. zrakoplovni promet, 4. poštanski i 5. telekomunikacioni.

f) Regionalno i prostorno planiranje.

(3) U toku izrade pismenog rada-projektnog zadatka kandidat može zatražiti dodatna objašnjenja.

(4) Podloge za pismeni rad-projektni zadatak sastoje se od geodetske osnove, idejnog projekta ili snimljenog postojećeg stanja (zavisno od vrste rada) I teksta projektnog zadatka.

(5) Za specifične projektne zadatke koji se rade na temelju donesenih dokumenata uz ostale podloge prilažu se i navedeni dokumenti ili odgovarajući izvodi.

(6) Povjerenstvo će odrediti vrstu i razmjeru grafičkih priloga kao i vrstu i približan obim tekstualnog dijela pismenog

rada-projektnog zadatka.

(7) Pismeni rad se predaje u najmanje dva primjerka sa grafičkim prilozima i tekstualnim dijelom.

3. Usmeni dio ispita

Usmeni dio ispita obuhvata posebni i opći dio.

A. Posebni dio ispita

(1) Posebni dio ispita predstavlja obranu pismenog rada.

(2) Prilikom obrane pismenog rada Povjerenstvo provjerava sposobnost kandidata da u rješavanju konkretnih problema primjenjuje teorijska znanja, stečeno praktično iskustvo, kao i važeće tehničke propise, standarde i usvojene normative.

(3) U obrani pismenog rada kandidat je dužan da pokaže znanje iz oblasti koja je uređena posebnim zakonima i drugim propisima u okviru smjera ili odsjeka za koji se opredijelio.

B. Opći dio ispita

(1) Opći dio ispita je jedinstven za sve kandidate koji polažu ispit po ovom pravilniku.

(2) Program općeg dijela Ispita obuhvata:

a) Osnove ustavnog uređenja BiH;

b) Osnove ustavnog uređenja Federacije BiH;

c) Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije Bosne i Hercegovine;

d) Radne odnose;

e) Osnove upravnog postupka i upravnog spora i

f) Osnove kancelarijskog poslovanja.

VI. OSLOBAĐANJE OD POLAGANJA STRUČNOG

ISPITA

Članak 27.

(1) Od polaganja stručnog ispita oslobađaju se doktori nauka i magistri nauka u oblasti planiranja

prostora i građenja čiji sadržaj magistarskog odnosno doktorskog rada pripada oblasti planiranja i

građenja,

(2) Zahtjev za oslobađanje od polaganje stručnog ispita podnosi se Ministarstvu.

(3) Kandidat u prijavi za oslobađanje od polaganja stručnog ispita navodi oblast, odsjek ili smjer.

(4) Uz prijavu za oslobađanje od polaganja stručnog ispita prilaže se:

a) ovjerena kopija diplome dodiplomskog studija;

b) ovjerena kopija diplome postdiplomskog studija;

c) kopija magistarskog ili doktorskog rada na jednom od službenih jezika u Bosni Hercegovini i

d) federalna pristojba.

Članak 28.

(1) Zahtjev za oslobađanje od polaganja stručnog ispita, Ministarstvo dostavlja Povjerenstvu za polaganje stručnih

ispita iz oblasti i odsjeka za koje je kandidat stekao zvanje magistra nauka odnosno doktora nauka.

(2) Na osnovu dostavljenog mišljenja Povjerenstva Ministarstvo donosi rješenje."

Iz navedenog možemo zaključiti da se pojam stručni ispit odnosi na dokument koji potvrđuje osposobljenost lica u odnosu na zahtjeve koje propisuje regulative Bosne i Hercegovine u sadašnjem trenutku. Kako je vidljivo iz pravilnika, znanje se ocjenjuje u odnosu na "važeće tehničke propise, standarde i usvojene normative " kao i opće znanje u pogledu "a) Osnove ustavnog uređenja BiH; b) Osnove ustavnog uređenja Federacije BiH; c) Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije Bosne i Hercegovine;" i to u sadašnjem trenutku. Od polaganja stručnog ispita lica mogu biti oslobođena i to isključivo "doktori nauka i magistri nauka u oblasti planiranja prostora i građenja čiji sadržaj magistarskog odnosno doktorskog rada pripada oblasti planiranja i građenja" o čemu Ministarstvo po zahtjevu lica donosi "rješenje". Od polaganja stručnog ispita u BiH nisu oslobođena lica koja su položila stručni ispit u drugoj zemlji.

U skladu sa svim naprijed navedenim, potrebno je precizirati zahtjev za stučnim ispitom i navesti: „s položenim stručnim ispitom, izdatih u skladu sa regulativom u BiH i od nadležnih institucija u BiH (Federalno ministarstvo prostornog uređenja ili Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo ili ekologiju RS)"

ŽALBENI NAVOD 7.

Odluka o djelomičnom prihvaćanju žalbe broj 1-2522/22 od 11.04.2022 je navedeni žalbeni navod ocijenila kao neosnovan iako se žalbom jasno upućuje propust da se definišu uslovi u skladu sa zakonskom regulativom. Ugovorni organ nije usaglasio tendersku dokumentaciju sa zakonskom regulativom. Naime na osnovu Uredbe o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju ("Službene novine Federacije BiH", broj 48/09, 75/09, 93/12, 74/13, 89/14, 99/14, 53/15 i 101/15) koja je donešena na osnovu člana 81. Stav 2. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH u članu 39. definisani su uslovi i mjerila za davanje ovlaštenja Izvođaču i ona se odnose na:

1. minimalan broj stručnih lica i njihovu stručnu osposobljenost u rukovođenju radova,

2. minimalan broj stručnih lica i radnika iz struke, te njihovu stručnu osposobljenost za pojedine radove koje obavlja Izvođač,

3. tehničku i drugu opremljenost za poslove koje obavlja Izvođač u skladu sa registrovanom djelatnošću,

4. uspostavljen sistem osiguranja kvaliteta

5. poštivanje principa održivog razvoja i zaštite okoline.

U stavu 2, 3 i 4. Člana 39 Uredbe o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju definisano je koje sve uslove Izvođač treba da ispuni u smislu stručne osposobljenosti i broja radnika za obavljanje djelatnosti građenja građevine, izvođenja pojedinih dijelova građevine i izvođenja pojedinih specifičnih radova na građevini. Ovlaštenje se daje Izvođaču za izvođenje svih ili pojedinih radova obuhvaćenih granama, razredima i podrazredima definisanih Zakonom o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH" br. 76/06), u skladu sa registovanom djelatnošću.

Da bi izvođač mogao izvršavati ugovorne obaveze mora posjedovati ovlaštenja u skladu sa zakonskim propisima, stoga je potrebno u tenderskoj dokumentaciji uključiti zahtjev koji se odnosi na posjedovanje Ovlaštenja Federalnog ministarstva prostornog uređenja i to za poslove industrijske automatike.

U skladu sa svim naprijed navedenim predlažemo da ugovorni organ usaglasi zahtjeve tenderske dokumentacije sa zakonskom regulativom i omogući transparentnost i konkurenciju u provođenju javne nabavke sve samo sa jednim ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava.

Ukoliko Ured za razmatranje žalbi utvrdi da je žalba osnovana zahtijevamo da se izvrši povrat naknade za pokretanje žalbenog postupka. U slučaju prihvatanja naše Žalbe kod URŽ-a molimo da nam se predmetna sredstva vrate na naš račun br. 132-100-03001700-97 kod NLB Banka dd Sarajevo. Ponuđač potražuje i troškove za sastav i podnošenje ove žalbe putem kvalificiranom punomoćnika - advokata u iznosu od 240 KM za žalbu na tendersku dokumentaciju, 240 KM za ovu žalbu, ukupno 480.

Ugovorni organ je u skladu s članom 100. stav (5) Zakona o javnim nabavkama dostavio ovom organu izjašnjenje o navodima žalbe i dokumentaciju u vezi s predmetnim postupkom javne nabavke. Smatra da je žalba neosnovana i u svom izjašnjenju navodi sljedeće:

Ugovorno tijelo provodi otvoreni postupak javne nabave usluga „Nadogradnja LFC i SCADA sustava i uvezivanje sa novim i rezervnim centrom NOS-a" u potpunosti u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavama BiH.

Odgovor na žalbeni navod broj 1.

Što se tiče prvog žalbenog navoda Ugovorno tijelo će postupiti sukladno Rješenju URŽ-a po ovoj žalbi, a sve u skladu s člankom 120. st. (1) Zakona o javnim nabavama BiH.

Odgovor na žalbeni navod broj 2.

Žalitelj tendeciozno navodi stav ureda za razmatranje iznesen u JN2-01-07-1-674-8/17 od 16.11.2017. godine.

Obrazloženje:

Iz naveden odluke, na stranici broj 7 posljednji pasus, vidljivo je da se Žalba Ponuđača odnosi na propuštanje Ugovornog tijela da dodatno i transparentno odgovori na postavljena pitanja Ponuđača, gdje je Ugovorno tijelo propustilo Ponuđaču dostaviti dovoljno jasne informacije kako treba pripremiti ponudu...

Stav Ureda za žalbe iznesen u Rješenju broj: JN2-01-07-1-674-8/17 od 16.11.2017. godine nema nikakve povezanosti sa predmetnom natječajnom dokumentacijom na koju je žalitelj uložio žalbu.

Centar upravljanja proizvodnjom/Dispečerski centar nadzire i upravlja preko svog SCADA i LFC sustava sa 7 hidroelektrana i jednom vjetroelektranom. VE Mesihovina je prvi proizvodni objekat bez posade u BiH. Nadzor i upravljanje vjetroelektranom, kao i upravljanje visokonaponskim 110 kV postrojenjem obavlja se daljinski iz dispečerskog centra. Što se tiče hidroelektrana nadzire se i upravlja sa 220kV, 110 kV i 35 kV postrojenjima, a sve sukladno potpisanom Sporazumu o upravljanju sa NOS BiH. Nadzire se i upravlja radom generatora (16 generatora). SCADA i LFC sustav dispečerskog centra kompatibilan je sa SCADA sustavima svih proizvodnih pogona, a sve u skladu sa pravilima propisanim Mrežnim kodeksom. U tekstu ispod navodimo uvjete iz Mrežnog kodeksa iz kojih je vidljivo da kriteriji za proizvodne jedinice ovise o snazi i naponskom nivou na kojem su priključeni na prijenosnu mrežu. Jasno je da SCADA i LFC sustav dispečerskog centra nije obični/jednostavni SCADA sustav kako Žalitelj uporno ističe. SCADA i LFC sustav dispečerskog centra kojim se nadzire i upravlja radom generatora mora da zadovolji sve kriterije navedene u Mrežnom kodeksu i Tržišnim pravilima. SCADA i LFC sustav dispečerkog centra i SCADA sustav generatora kojim se upravlja nisu isti za male i velike snage kao i za agregate koji vrše uslugu sekundarne regulacije od onih koji nisu u regulaciji, odnosno od onih koji automatski/ručno rade usluge regulacije napona.

Žalitelj uporno tvrdi da veličina i snaga proizvodnih jedinica nema utjecaj na sistem upravljanja, što nije točno. Sukladno Mrežnom kodeksu i tržišnim pravilima vidljivo je da su kriteriji koje trebaju zadovoljiti SCADA I LFC sustava upravljanja ovisni o snazi i naponskom nivou priključenja. A sami SCADA i LFC sustav dispečerskog centra mora zadovoljiti sve kriterije ako nadzire i upravlja radom agregata iz različitih proizvodnih modula.

Ukupna instalirana snaga proizvodnih objekata kojima upravlja CUP Mostar je 902.6 MW (7 hidroelektrana, 1 vjetroelektrana, 7 visokonaponskih postrojenja, 16 agregata, itd..,). I žalitelju bi trebalo biti jasno da veća instalirana snaga koju kontrolira dispečerski centar, rezultira većom kompleksnosti radova. Veća instalirana snaga povlači veći broj agregata kojim se upravlja, veći broj visokonaponskih i srednjenaponskih postrojenja kojima se upravlja. Kako se broj agregata povećava tako se broj signala množi. Iz navedenog je razvidno da porast ukupne instalirane snage je jedan od mogućih kriterija za kompleksnost posla. Što je snaga koju kontrolira dispečerski centar veća, tako je veća i šteta po Ugovorno tijelo i elektroenergetski sustav uslijed nestručnog izvođenja nadogradnje SCADA sustava u dispečerskom centru. Ugovorno tijelo je zahtijevalo i ukupne instalirane snage preko 300 MW" što je višestruko manje od ukupne snage proizvodnih objekata ( > 900 MW) koje kontrolira dispečerski centar CUP Mostar Ugovornog tijela.

Sukladno Procedurama za pomoćne usluge NOS BiH koje se primjenjuju od 01.01.2018. godine, a iste je odobrio DERK, prema potrebama sustava vrši se tržišno natjecanje za pružatelja pomoćnih usluga. Ako se potrebe za uslugama ne zadovolje iste se nametnu pružateljima pomoćnih usluga proporcionalno prema pravilima opisanim u Procedurama za pomoćne usluge. Granične cijene za pružatelje pomoćnih usluga određuje DERK. Ekonomska vrijednost rada LFC sustava Ugovornom tijelu za kapacitet jednog dana u mjesecu iznosi više od 20.000 KM, ako dodamo i vrijednost energije na bazi dana ( koje se kreću između 200 i 400 KM/MWh ), ekonomska vrijednost rada LFC sustava jednog dana iznosi između 50.000 KM i 150.000 KM za Ugovorno tijelo. Nefunkcionalnost LFC sustava ugrožava stabilnost EES-a BiH i čini značajnu financijsku štetu za Ugovorno tijelo. Iz navedenog je vidljivo da samo jedan dan nefunkcionalnosti rada LFC sustava može rezultirati financijskom štetom po Ugovorno tijelo većom od procijenjene vrijednosti samog predmeta javne nabavke. Ugovorno tijelo je zahtjevalo i „... snaga proizvodnih jedinica uključenih u LFC sustav preko 200 MW" što je značajno manje od ukupne snage proizvodnih objekata koje kontrolira LFC bilo za bilo za potrebe EES-a BiH ili za vlastite potrebe ( > 370 MW) koje kontrolira dispečerski centar CUP Mostar Ugovornog tijela.

Zlonamjerne su tvrdnje Žalitelja o uvjetima iz tehničke i profesionalne sposobnosti ove predmetne nabavke.

Ugovorno tijelo smatra da su tražene tehničke i profesionalne sposobnost u postupku nabave usluga u skladu sa ZJN i u potpunosti odgovaraju traženim uslugama iz ove javne nabavke.

Da bi potkrijepili gore navedne činjenice prilažemo dijelove važećeg Mrežnog kodeksa sa kriterijima vezanih za upravljanje proizvodnim pogonima(httPs://www.nosbih.ba/files/2021/12/20211220-hr-Mrezni-kodeks-NQSBiH- a.pdf).

Sukladno važećem Mrežnom kodeksu proizvodne jedinice se dijele u IV kategorije (A, B, C i D):

Kategorizacija proizvodnih modula

Proizvodni moduli moraju ispunjavati zahtjeve na osnovu naponskog nivoa mjesta priključenja i maksimalne snage u skladu sa sljedećim kategorijama:

- Tip A: mjesto priključenja ispod 110 kV i maksimalna snaga do 0,5 MW;
- Tip B: mjesto priključenja ispod 110 kV i maksimalna snaga do 10 MW;
- Tip C: mjesto priključenja ispod 110 kV i maksimalna snaga do 20 MW;
- Tip D: mjesto priključenja na 110 kV ili više. Proizvodni modul pripada tipu D i ako je njegovo mjesto priključenja ispod 110 kV i maksimalna mu je snaga jednaka pragu ili veća od praga koji je određen za tip C.

Proizvodni modul tipa D čija maksimalna snaga odgovora tipu A i B će ispunjavati zahtjeve koji se odnose na proizvodne module A i B. Proizvodni moduli tipa B moraju ispunjavati zahtjeve koji su defmisani u tački 6.3.9.2. Mrežnog kodeksa (Stabilnost proizvodnog modula).

Opšti zahtjevi za proizvodne module tipa A

Frekventna stabilnost proizvodnog modula

Proizvodni moduli moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve u pogledu frekventne stabilnosti:

a) Proizvodni modul mora biti sposoban ostati priključen na mrežu i raditi unutar frekventnih i vremenskih intervala kako je navedeno u Tablici 1.

b) Proizvodni modul mora biti sposoban ostati priključen na mrežu i raditi pri brzinama promjene frekvencije do ±2 Hz/sec.

Ograničen frekventni osjetljiv način rada - nadfrekventni (LFSM-O)

Proizvodni modul mora biti sposoban aktivirati frekventni odziv aktivne snage u skladu sa slikom 6.2. pri frekventnom pragu i postavkama statizma;

a) frekventni prag 50.2 Hz;

b) postavka statizma je 5% u opsegu od 2 - 12%.

Ograničen frekventni osjetljiv način rada - nadfrekventni (LFSM-O)

Proizvodni modul mora biti sposoban aktivirati frekventni odziv aktivne snage u skladu sa slikom 6.2. pri frekventnom pragu i postavkama statizma;

a) frekventni prag 50,2 Hz;

b) postavka statizma je 5% u opsegu od 2 - 12%.

Umjesto prethodnog stava, dopušta se automatski isklop sa mreže i ponovno priključivanje proizvodnih modula tipa A pri nasumičnim frekvencijama, u idealnom slučaju jednoliko distribuiranim, iznad frekventnog praga, pri čemu je ponovno automatsko uključenje dopušteno ispod frekventnog praga.

Proizvodni modul treba da bude sposoban da aktivira frekventni odziv snage sa što je moguće manjim početnim kašnjenjem (4). Ako je kašnjenje duže od dvije sekunde, proizvođač mora opravdavdati kašnjenje navodeći tehničke dokaze;

Rezolucija merenja frekvencije mora biti < 10 mHz. Opseg tolerancije oko stacionarne krajnje vrijednosti kontrolisane promjenljive režima LFSM-O iznosi ± 5% nominalne snage modula za proizvodnju električne energije.

Preporučene vrijednosti za:

a) vrijeme smanjenje snage ze module elektroenergetskih parkova za AP < 0,5 Pmax iznosi tp< 2 s

b) vrijeme ulaska u opseg tolerancije (5%), tj. stabilizacije snage iznosi ts< 20 s

c) tk << tp.

Slika 1. Tolerancija i trajanje odziva aktivne snage

ukoliko je potrebno, NOSBiH može zahtijevati da proizvodni modul nakon postizanja minimalnog regulacionog nivoa bude sposoban nastaviti pogon na tom nivou ili dodatno smanjiti izlaznu aktivnu snagu

proizvodni modul mora biti sposoban stabilno raditi tokom pogona u LFSM-O-u. Kad je taj način rada aktivan, njegova podešena vrijednost (sel-point) prevladava nad svim drugim podešenim vrijednostima aktivne snage.

Slika 1. Frekventni odziv aktivne snage u LFSM-O

Gdje su:

- P ref maksimalna snaga sinhronog proizvodnog modula na koju se odnosi ΔP. odnosno izlazna snaga modula elektroenergetskog parka u trenutku dostizanja LFSM-0 praga
- ΔP promjena izlazne aktivne snage proizvodnog modula.
- fn nazivna frekvencija (50 FIz) u mreži a Af frekventno odstupanje u mreži.

Proizvodni modul mora biti sposoban održavati stalnu izlaznu snagu na svojoj ciljanoj vrijednosti bez obzira na promjene frekvencije.

Smanjenje aktivne snage s opadanjem frekvencije

Dopušteno smanjenje aktivne snage od najveće izlazne vrijednosti s opadanjem frekvencije u svom regulacijskom području:

a) za module elektroenergetskog parka ispod 49 Hz stepen smanjenja iznosi 2 % maksimalne snage na 50 Hz po 1 Hz pada frekvencije;

za sinhrone module ispod 49,5 Hz stepen smanjenja iznosi 10 % maksimalne snage na 50 Hz po 1 Hz pada frekvencije.

Slika 2. Najveće smanjenje izlazne snage s opadanjem frekvencije U dopuštenom smanjenju aktivne snage od maksimalne izlazne snage uzimaju se u obzir:

a) nivo akumulacije, temperatura okoline, padavine, brzine vjetra, iradijacija i si.

b) tehničke sposobnosti u zavisnosti od tehnologije proizvodnog modula.

Proizvodni modul mora biti opremljen se logičkim interfejsom (ulaznim port) radi prekida proizvodnje aktivne snage unutar pet (5) sekundi od primanja naloga (signala) na ulaznom portu. NOSBiH ima pravo navesti zahtjeve za opremu kako bi se tom mogućnošću upravljalo daljinski.

Proizvodni modul se može automatski priključivati na mrežu pod sljedećim uslovima:

a) frekvencijski opseg 49,5 - 50,2 Hz nakon ispada i 49,5 - 50,1 Hz u normalnim pogonskim uslovima uz vrijeme kašnjenja od 60 sekundi najveći dopušteni gradijent povećanja izlazne aktivne snage iznosi 10% u minuti nakon ispada. Automatsko priključivanje je dopušteno osim ako je ODS u koordinaciji s NOSBiH odredio drukčije.

Opšti zahtjevi za proizvodne module tipa B

Proizvodni moduli tipa B moraju ispunjavati zahtjeve koji se odnose na tip A, osim tačke 6.3.2.2 (2) Mrežnog kodeksa.

Proizvodni moduli u pogledu frekventne stabilnosti, tj. radi regulacije izlazne aktivne snage, moraju biti opremljen interfejsom (ulaznim portom) kako bi se izlazna aktivna snaga mogla smanjiti nakon primanja naloga na ulaznom portu.

Stabilnost proizvodnih modula

U pogledu stabilnosti proizvodni moduli moraju ispunjavati uslove sposobnosti prolaska kroz stanje kvara (Fault ride through - FRT), tj. moraju biti u stanju da ostanu na mreži u toku pojave kvara na prenosnoj mreži i nastave stabilan rad nakon otklonjenih kvarova. FRT kriva izražava donju granicu vrijednosti linijskih napona u tački priključenja u funkciji vremena prije, tokom i nakon kvara (simetrični i nesimetrični). Na sljedećim slikama prikazane su FRT krive za sinhrone proizvodne module i module elektroenergetskih parkova.

Slika Pogreška! U dokumentu nema teksta navedenog stila.3. FRT kriva za sinhrone proizvodne module

Slika 4. FRT kriva za module elektroenergetskih parkova

ODS određuje i objavljuje uslove prije i poslije kvara za sposobnost prolaska kroz stanje kvara u mreži u pogledu:

a) izračuna minimalne dopuštene snage kratkog spoja na mjestu priključenja prije kvara,

b) radne tačke aktivne i reaktivne snage proizvodnog modula prije kvara na mjestu priključenja i napona na mjestu priključenja, i

c) izračuna minimalne dopuštene snage kratkog spoja na mjestu priključenja poslije kvara;

d) Ukoliko je priključak na 110 kV mrežu NOSBiH i Elektroprenos BiH će Elaboratom odrediti prethodno navedene uslove.

Na proizvođačev zahtjev ODS daje uslove prije i poslije kvara koji se uzimaju u obzir sposobnost prolaska kroz stanje kvara u mreži kao rezultat izračuna na mjestu priključenja kako je navedeno u prethodnom stavu:

a) minimalne dopuštene snage kratkog spoja prije kvara na svakom mjestu priključenja izražene u MVA,

b) radne tačke proizvodnog modula prije kvara izražene izlaznom aktivnom snagom i izlaznom reaktivnom snagom i naponom na mjestu priključenja, i

c) minimalne dopuštene snage kratkog spoja poslije kvara na svakom mjestu priključenja izražene u MVA.

Alternativno, nadležni operator sistema može dati tipične vrijednosti.

Proizvodni moduli se mogu ponovno priključiti na mrežu nakon ispada izazvanog mrežnim poremećajem samo uz saglasnost nadležnog operatora sistema.

Zahtjevi u pogledu upravljanja

Proizvodni moduli moraju ispunjavati sljedeće opšte zahtjeve u pogledu upravljanja sistema:

a) upravljačke šeme i podešenja upravljačkih uređaja proizvodnog modula koji su potrebni za stabilnost prenosnog sistema i za poduzimanje hitnih mjera, ili bilo koju njihovu promjenu, usklađuju i dogovaraju NOSBiEI, ODS i proizvođač;

b) zaštitni planovi.

Nadležni operator sistema određuje plan i podešenja zaštite mreže, odnosno priključnih vodova proizvodnog modula. Proizvođač svoje zaštitne planove za proizvodni modul i priključne vodove usklađuje i dogovara s Elektroprenosom BiH prije puštanja u pogon proizvodnog modula, ali i u slučaju promjene podešenja.

Zaštita proizvodnog modula ima prednost ispred pogonske regulacije, uzimajući u obzir sigurnost sistema te zdravlje i sigurnost zaposlenika i javnosti, kao i ublažavanje svake štete na proizvodnom modulu;

Zaštitni planovi mogu obuhvaćati:

a) vanjski i unutarnji kratki spoj,

b) nesimetrično opterećenje (inverzni redoslijed faza),

c) preopterećenje statora i rotora,

d) naduzbudu/poduzbudu.

e) prenapon/podnapon na mjestu priključenja,

f) prenapon/podnapon na izvodima generatora.

g) lokalne oscilacije,

h) struju uklopa.

i) asinhroni pogon (gubitak sinhronizma),

j) zaštitu od nedopuštenih torzija vratila (primjerice podsinhrona rezonancija),

k) zaštitu priključnog voda proizvodnog modula,

l) zaštitu blok-transformatora,

m) rezervnu zaštitu od kvara zaštite i rasklopnog postrojenja,

n) povećanje magnetskog toka (U/f),

o) povratnu snagu.

p) brzina promjene frekvencije, i

q) pomak neutralne tačke napona;

Promjene planova i podešenja zaštite proizvodnog modula i mreže dogovaraju nadležni operator sistema i proizvođač;

Proizvođač će podesiti zaštitne i upravljačke uređaje u skladu sa sljedećim prioritetima:

a) zaštita mreže i proizvodnog modula;

b) virtualna inercija, ako je primjenjivo;

c) frekventna regulacija;

d) ograničenje snage; i

e) ograničenje gradijenta snage;

Proizvođač će podesiti zaštitne i upravljačke uređaje u skladu sa sljedećim prioritetima:

a) zaštita mreže i proizvodnog modula;

b) virtualna inercija, ako je primjenjivo;

c) frekventna regulacija;

d) ograničenje snage; i

e) ograničenje gradijenta snage;

Razmjene informacija:

a) elektrane moraju osigurati razmjenu informacija s ODS ili NOSBiH u realnom vremenu ili periodično uz vremensko označavanje, kako odredi ODS ili NOSBiH;

b) ODS, u koordinaciji s NOSBiH određuje sadržaj razmjene informacija, uključujući listu podataka koji dostavlja elektrana.

Dodatni zahtjevi za sinhroni proizvodni modul tipa B

Sinhroni proizvodni moduli moraju ispunjavati sljedeće dodatne zahtjeve u pogledu naponske stabilnosti:

a) nadležni operator sistema ima pravo odrediti sposobnost sinhronog proizvodnog modula za osiguravanje reaktivne snage

sinhroni proizvodni modul oprema se trajnim sistemom za automatsku regulaciju uzbude koji može osiguravati stalan napon na izvodima generatora na podešenoj vrijednosti, koju se može birati, bez nestabilnosti u cijelom radnom području sinhronog proizvodnog modula

S obzirom na stabilnost, sinhroni proizvodni moduli moraju biti sposobni za uspostavu aktivne snage poslije kvara u iznosu od 90% vrijednosti aktivne snage prije kvara u roku do 5 sekundi.

Dodatni zahtjevi za modul elektroenergetskog parka tipa B

Proizvodni moduli tipa B moraju ispunjavati utvrđene zahtjeve za tipove A i B.

Naponska stabilnost

Modul elektroenergetskog parka mora biti sposoban da obezbijedi reaktivnu snagu u opsegu 0,33 Q/Pmax u oba smjera.

Modul elektroenergetskog parka mora biti sposoban osigurati injektiranje/apsorpciju dodatne reaktivne struje na mjestu priključenja u odnosu stanje prije kvara, prilikom sniženih/povišenih napona, do svojih maksimalnih vrijednosti.

Dodatna reaktivna struja će biti funkcija odstupanja direktne komponente napona u tački priključka. Zahtjevi za dodatnom reaktivnom strujom modula elektroenergetskih parkova priključenih na distributivni sistem utvrđuju se u skladu sa EN 50549-2.

U slučaju nesimetričnih (jednopolnih ili dvopolnih) kvarova, modul elektroenergetskog parka obezbjeđuje direktnu, inverznu i nultu komponentu dodatne reaktivne struje, prema zahtjevima ODS-a definisanim u procesu priključenja.

Uspostavljanje aktivne snage

Modul lektroenergetskog parka mora uspostaviti aktivnu snagu poslije kvara prema sljedećim zahtjevima:

a) uspostava aktivne snage poslije kvara počinje kada napon postigne 0,9 j.v;

b) dopušteno vrijeme za uspostavu aktivne snage iznosi 1 sekundu; i

c) aktivna snaga mora iznositi najmanje 90% vrijednosti snage prije kvara sa tačnošću od 10%;

Opšti zahtjevi za proizvodne module tipa C

Proizvodni moduli moraju ispunjavati zahtjeve koji se odnose na tip B osim tačke 6.3.3.1 (1) Mrežnog kodeksa.

Frekventna stabilnost proizvodnog modula

Proizvodni moduli moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve u pogledu frekventne stabilnosti:

a) s obzirom na mogućnost regulacije aktivne snage i opseg regulacije, regulacioni sistem proizvodnog modula mora imati mogućnost podešenja zadate vrijednosti aktivne snage. Zahtijevano vrijeme dostizanja zadate vrijednosti i tolerancije aktivne snage NOSBiH i/ili ODS će se definisati u Elaboratu tehničkog rješenja priključka na prenosnu mrežu, u zavisnosti od vrste tehnologije proizvodnog modula, a provjeriće se u Testovima usaglašenosti.

ručna regulacija se dopušta u slučajevima kad su uređaji za automatsku daljinsku regulaciju izvan pogona. Minimalno vrijeme dostizanja zadate vrijednosti je 15 minuta sa tolerancijom od 10% zadate aktivne snage.

Ograničen frekventni osjetljiv način rada - podfrekventni (LFSM-U)

Uz tačku 0 primjenjuju se sljedeći se zahtjevi na proizvodne module s obzirom na ograničen frekventni osjetljiv način rada - podfrekventni (LFSM-U)

proizvodni modul mora biti sposoban aktivirati frekventni odziv aktivne snage pri frekventnom pragu i postavkama statizma:

a) frekventni prag je 49,8 Hz ;

b) postavka statizma je 5% u opsegu od 2 - 12%.

za stvarni frekventni odziv aktivne snage u LFSM-U-u trebaju biti uzeti u obzir:

a) nivo akumulacije, temperatura okoline, padavine, brzine vjetra, iradijacija i si.

b) tehničke sposobnosti u zavisnosti od tehnologije proizvodnog modula.

vrijeme kašnjenja (4) aktiviranja frekventnog odziva aktivne snage proizvodnog modula mora biti što kraće koliko je tehnički to moguće, ali ne smije biti duže od dvije sekunde. Za veće vrijeme kašnjenja od dvije sekunde proizvođač pruža tehničke dokaze o razlozima produženja vremena odziva;

proizvodni modul u LFSM-U režimu rada mora biti sposoban osigurati povećanje snage do svoje maksimalne snage u skladu s vremenima kao što je prikazano na sljedećoj slici. Vremena (vrijeme odziva tp i vrijeme stabilizacije 4) trebaju biti dogovorena s nadležnim operatorom sistema u zavisnosti od tehničke mogućnosti proizvodnih modula.

Slika 5. Tolerancija i trajanje odziva aktivne snage

Preporučene vrijednosti za:

a) sinhrone module vrijeme odziva tp < 5 minuta za povećanje snage ЛР = 0,2 Pmax. Ukupno vrijeme stabilizacije odziva ts< 6 minuta.

b) module elektroenergetskih parkova (vjetroelektrane) tp< 5 sekundi za povećanje snage od 0,2 Ртах ukoliko je radna tačka iznad 0,5 Pmax. Ukoliko je radna tačka ispod 0,5 Pmax vrijeme odziva može biti veće. Ukupno vrijeme stabilizacije odziva /,< 30 s.

c) ostale module elektroenergetskih parkova tP< 10 sekundi za povećanje snage AP = 0.5 Pmca. Ukupno vrijeme stabilizacije odziva /,< 30 s.

d) U zavisnosti od tehničkih mogućnosti, nadležni operator sistema sa proizvođačem može dogovoriti i drugo vrijeme stabilizacije odziva /„ ako preporučene vrijednosti ne mogu biti ostvarene.

e) tk«tp.

proizvodni modul mora osigurati stabilan rad u LFSM-U-u;

Slika 6. Frekventni odziv aktivne snage u LFSM-U

Gdje su:

a) Pref- maksimalna snaga sinhronog proizvodnog modula na koju se odnosi ДР. odnosno izlazna snaga modula elektroenergetskog parka u trenutku dostizanja LFSM-U praga.

b) ДР - promjena izlazne aktivne snage proizvodnog modula.

c) fn - nazivna frekvencija (50 Hz) u mreži, a Д)'frekventno odstupanje u mreži.

kad je aktivan frekventni osjetljiv način rada proizvodni modul sposoban je pružati frekventni odziv aktivne snage u skladu s parametrima prikazanim u sljedećoj tabeli

Tabela 4. Parametri za frekventni odziv aktivne snage u frekventno osjetljivom načinu rada (objašnjenje za sliku 6.8.)

Parametri Područja

Područje aktivne snage u odnosu na maksimalnu snagu IДР i j

P max 1,5 - 10 %

Neosjetljivost frekventnog odziva Afil lOmHz

l&fil

f„ 0,02%

Mrtva zona frekventnog odziva 0 mHz; Mora biti podesiv u opsegu 0 - 200 mHz:

Statizam s r Mora biti podesiv u intervalu 2 - 12 %. Standardna vrijednost je 5%.

Slika 7. Frekventni odziv aktivne snage u frekventno osjetljivom načinu rada

Gdje su:

- Pref - maksimalna snaga sinhronog proizvodnog modula na koju se odnosi ДР, odnosno izlazna snaga modula elektroenergetskog parka u trenutku dostizanja FSM praga.
- ДР - promjena izlazne aktivne snage proizvodnog modula.
- f„ - nazivna frekvencija (50 Hz) u mreži a Af frekventno odstupanje u mreži.

Mrtva zona frekventnog odziva za frekventno odstupanje i statizam moraju biti podesivi;

U slučaju skokovite promjene frekvencije, proizvodni modul sposoban je aktivirati puni frekventni odziv aktivne snage na nivou pune linije ili iznad nje, kako je prikazano na slici 9., u skladu s parametrima navedenim u tabeli 5;

Aktiviranje frekventnog odziva aktivne snage proizvodnog modula ne smije kasniti više od dvije sekunde. Za veće vrijeme odziva proizvođač pruža tehničke dokaze kojima se dokazuje zašto je potrebno duže vrijeme. Za proizvodne module bez inercije kašnjenje mora biti manje od 0,5 sekundi. Ako proizvođač ne može ispuniti taj zahtjev, dostavlja tehničke dokaze kojima se dokazuje zašto je potrebno dulje vrijeme za početnu aktivaciju frekventnog odziva aktivne snage;

Slika 8. frekventni odziv aktivne snage

Gdje su:

Prax - maksimalna snaga proizvodnog modula na koju se odnosi AP.

ДР - je promjena izlazne aktivne snage proizvodnog modula. h - početno kašnjenje t2 - vrijeme pune aktivacije

proizvodni modul mora biti sposoban pružati frekventni odziv aktivne snage u trajanju od minimalno 15 minuta.

regulacija aktivne snage ne smije štetno uticati na frekventni odziv aktivne snage proizvodnih modula;

Tabela 5. Parametri za punu aktivaciju frekventnog odziva aktivne snage izazvanu skokovitom promjenom frekvencije (objašnjenje za sliku 6.9.)

| Parametri | Područja ili vrijednosti |
|---|---|
| Područje aktivne snage u odnosu na maksimalnu snagu frekventnog odziva (područje ΔP1/Pma | 1,5 -10 % |
| Za proizvodne module s inercijom najveće dopušteno početno kašnjenje t,. 2 sek | |
| Za proizvodne module bez inercije najveće dopušteno početno kašnjenje t2, | 0,5 sek |
| Najdulje dopušteno izabrano vrijeme pune aktivacije t2, osim ako zbog stabilnosti sistema dopuste duža vremena aktivacije. | 30 sek |

Proizvodni modul mora imati mogućnosti za ponovnu uspostavu frekvencije ili održavanje planiranih vrijednosti tokova razmjene snage između regulacijskih područja, u skladu sa specifikacijama koje odredi NOSBiH;

pumpno-akumulacione elektrane moraju biti sposobne isključiti svoj teret u slučaju podfrekvencije;

Praćenje frekventno osjetljivog načina rada u realnom vremenu

Za praćenje rada frekventnog odziva aktivne snage proizvodni modul mora biti opremljen interfejsom za prenos podataka u realnom vremenu iz elektrane u SCADA sistem ODS-a ili NOSBiH. Prosljeđuju se sljedeći signali:

- stanje frekventnog osjetljivog načina rada (uključeno/isključeno),
- planirana izlazna aktivna snaga,
- stvarna vrijednost izlazne aktivne snage,
- stvarna podešenja parametara za frekventni odziv aktivne snage,
- statizam i mrtva zona;

ODS-a i NOSBiH mogu odrediti dodatne signale radi provjere učinka odziva elektrana koje učestvuju u frekventnom odzivu aktivne snage.

Stabilnost proizvodnog modula

Proizvodni moduli moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve u pogledu stabilnosti:

a) u slučaju oscilacije snage proizvodni moduli zadržavaju statičku stabilnost pri pogonu u bilo kojoj radnoj tački pogonskog dijagrama;

b) proizvodni moduli moraju biti sposobni ostati priključeni na mrežu i raditi bez smanjenja snage sve dok su napon i frekvencija unutar definisanih granica u skladu s ovim Mrežnim kodeksom;

c) proizvodni moduli moraju biti sposobni da ostanu u pogonu tokom djelovanja APU u zamkastoj mreži.

Ponovno uspostavljanje rada sistema

„Black" start:

b) proizvodni modul koji ima sposobnost "black" starta i koji je izabran za pružanje ove usluge mora biti spreman za pokretanje unutar vremena koje odredi ODS u koordinaciji s NOSBiH-om;

c) proizvodni modul mora biti sposoban automatski regulisati kratkotrajne padove napona prouzrokovane priključenjem potrošnje;

d) proizvodni modul mora:

- biti sposoban regulisati priključenje potrošnje u određenim koracima

- biti sposoban za pogon u LFSM-O-u i LFSM-U-u,
- regulisati frekvenciju u slučaju nadfrekvencije i podfrekvencije u cijelom području izlazne

  aktivne snage,
- biti sposoban za paralelan pogon nekoliko proizvodnih modula unutar jednog ostrva. i
- automatski regulisati napon tokom ponovne uspostave pogona sistema:

Ostrvski režim rada:

a) Proizvodni modul nije dužan biti osposobljen za pogon u ostrvskom režimu rada.

b) Proizvođač i ODS u koordinaciji s NOSBiH definišu metodu za detekciju ostrvskog pogona. Metod detekcije se ne smije osloniti samo na signalizaciju položaja sklopnih uređaja sa strane mreže.

Brza resinhronizacija:

a) u slučaju isključenja sa mreže proizvodni modul mora biti sposoban za brzu resinhronizaciju u skladu sa Planom odbrane EES-a;

b) proizvodni modul s minimalnim vremenom resinhronizacije dužim od 15 minuta nakon odvajanja od bilo kojeg vanjskog izvora električne energije mora biti projektovan za prelaz na rad na vlastitu potrošnju iz bilo koje radne tačke svog pogonskog dijagrama.

c) proizvodni moduli moraju biti sposobni nastaviti pogon nakon prelaza na vlastitu potrošnju, bez obzira na priključke vlastite potrošnje na mrežu. Minimalno vrijeme pogona određuje ODS u koordinaciji s NOSBiH-om, ali ne može biti manje od 30 min.

Zahtjevi u pogledu upravljanja

S obzirom na gubitak ugaone stabilnosti ili gubitak mogućnosti regulacije, proizvodni modul mora biti sposoban za automatsko isključenje sa mreže radi očuvanja sigurnosti sistema ili zaštite samog modula. Proizvođač i ODS u koordinaciji s NOSBiH dogovaraju kriterije za detekciju gubitka ugaone stabilnosti ili gubitka mogućnosti regulacije;

Elektrane moraju instalirati opremu za registraciju kvarova i praćenje dinamičkog ponašanja sistema, koja vrši zapis sljedećih parametara:

- napon,
- aktivnu snagu,

- reaktivnu snagu, i
- frekvenciju.

Podešenja opreme za registraciju kvarova, uključujući kriterije okidanja i brzine uzorkovanja moraju biti u skladu sa tehničkim standardima ODS-a i NOSBiH-a.

Nadzor dinamičkog ponašanja sistema obuhvaća okidač za otkrivanje slabo prigušenih oscilacija snage koji mora biti u skladu sa tehničkim standardima ODS-a i NOSBiH-a:

ODS i NOSBiH moraju imati pristup informacijama sa uređaja za praćenje kvaliteta snabdijevanja i dinamičkog ponašanja sistema. ODS i NOSBiH definišu komunikacijske protokole za razmjenu podataka.

Simulacijski modeli

Na zahtjev ODS-a i/ili NOSBiH-a, proizvođač dostavlja simulacijske modele za stacionarna i dinamička stanja kao i modele za simulaciju elektromagnetnih prelaznih procesa. Proizvođač osigurava da su dostavljeni modeli u skladu s rezultatima Testova usaglašenosti koje je verifikovao ODS i/ili NOSBiH. Modeli koje dostavlja proizvođač moraju sadržavati sljedeće podmodele:

- model generatora.
- turbinski regulator.
- regulator napona, uključujući funkciju stabilizatora elektroenergetskog sistema i sistem za regulaciju uzbude.
- zaštitne modele proizvodnog modula, kako su dogovorili ODS i/ili NOSBiH i proizvođač i
- modele pretvarača za module elektroenergetskog parka;

Zahtjev za dostavu simulacijskih modela mora biti usklađen sa NOSBiH-om i mora uključiti:

- format,
- popis dokumentacije o strukturi modela i blok-dijagramima,
- procjenu minimalne i maksimalne snage kratkog spoja na mjestu priključenja, izraženu u MVA;

Na zahtjev ODS-a i/ili NOSBiH-a proizvođač dostavlja zapise o testiranjima rada proizvodnog modula kako bi se izvšilo poređenje odziva modela;

Ako ODS i/ili NOSBiH smatraju da je potrebno ugraditi dodatne uređaje za pogon i sigurnost sistema u elektrani radi održavanja ili obnove pogona ili sigurnosti sistema, ODS i/ili NOSBiH i proizvođač će se dogovoriti o prikladnom rješenju;

Najmanje i najveće brzine promjene izlazne aktivne snage (granice gradijenta) će biti defmisane tokom procesa priključenja u zavisnosti od vrste tehnologije proizvodnog modula.

Način uzemljenja zvjezdišta na mrežnoj strani blok transformatora mora biti u skladu sa specifikacijama nadležnog operatora.

Dodatni zahtjevi za sinhroni proizvodni modul tipa C

Sinhroni proizvodni moduli tipa C moraju ispunjavati utvrđene zahtjeve za tipove A, B i C i dodatne zahtjeve za sinhrone proizvodne module tipa B.

Naponska stabilnost

S obzirom na sposobnost proizvodnje reaktivne snage, nadležni operator sistema može odrediti dodatnu reaktivnu snagu koja se osigurava za kompenzaciju reaktivne snage na priključnom vodu ili kablu od mjesta priključenja na mrežu do višenaponske strane blok transformatora.

Sinhroni proizvodni modul mora biti sposoban pružati reaktivnu snagu pri svojoj maksimalnoj aktivnoj snazi u skladu s minimalnim zahtjevima koji su definisani na dijagramu U-Q/Pmax koji je prikazan na sljedećoj slici, u zavisnosti od napona na mjestu priključenja. Sposobnost osiguravanja reaktivne snage primjenjuje se na mjestu priključenja.

Slika9. Karakteristika U-Q/Pmax sinhronog proizvodnog modula

Sinhroni proizvodni modul mora biti sposoban preći na bilo koju radnu tačku unutar karakteristike U-Q/P,nax na zahtjev nadležnog operatora sistema u periodu koji je definisan u procesu priključenja od strane nadležnog operatora sistema i provjeren u fazi testiranja usaglašenosti;

Pri pogonu u kome je izlazna aktivna snaga manja od maksimalne snage (P<Pmax) sinhroni proizvodni modul mora biti sposoban proizvoditi reaktivnu snagu i raditi u svakoj radnoj tački na pogonskom dijagramu proizvodnog modula. Isporuka/preuzimanje reaktivne snage na mjestu priključenja mora odgovarati pogonskom dijagramu, uzimajući u obzir, snagu napajanja vlastite potrošnje i gubitke aktivne i reaktivne snage blok transfonnatora.

Dodatni zahtjevi za modul elektroenergetskog parka tipa C

Proizvodni moduli tipa C moraju ispunjavati utvrđene zahtjeve za tipove A. B i C i dodatnim zahtjevima za modul elektroenergetskog parka tipa B.

Obezbjeđenje virtuelne inercije nije obavezno.

Naponska stabilnost

S obzirom na sposobnost proizvodnje reaktivne snage, nadležni operator sistema može odrediti dodatnu reaktivnu snagu koja se osigurava za kompenzaciju reaktivne snage na priključnom vodu ili kablu od mjesta priključenja na mrežu do višenaponske strane blok transformatora.

Modul elektroenergetskog parka mora biti sposoban pružati reaktivnu snagu pri svojoj maksimalnoj aktivnoj snazi u skladu s minimalnim zahtjevima koji su defmisani na dijagramu U-Q/Pmax koji je prikazan na sljedećoj slici, u zavisnosti od napona na mjestu priključenja. Sposobnost osiguravanja reaktivne snage primjenjuje se na mjestu priključenja.

Slika 10. Karakteristika U-Q/Pmax modula elektroenergetskog parka

Pri pogonu s izlaznom aktivnom snagom manjom od maksimalne snage (P < Pmax), modul elektroenergetskog parka mora biti sposoban osigurati reaktivnu snagu u bilo kojoj radnoj tački karakteristike P-Q/Pmax ako su svi generatori modula elektroenergetskog parka tehnički raspoloživi, tj. nisu izvan pogona zbog održavanja ili otkaza, odnosno, proizvodnje reaktivne snage može biti manja, uzimajući u obzir tehničku raspoloživost generatora parka. Pridržavanje specifikacija nije potrebno u radnom području P <0.1 Pmax (sivo područje na slici).

Slika 11. Karakteristika P-Q/P,max modula elektroenergetskog parka

Modul elektroenergetskog parka mora biti sposoban, u razumnom vremenskom roku, preći na bilo koju radnu tačku koju odredi nadležni operator sistema unutar svoje karakteristike P-Q/Pmax u cilju postizanja željene vrijednosti.

Regulacija reaktivne snage

Modul elektroenergetskog park mora biti u stanju automatski osigurati reaktivnu snagu na sljedeći način: regulacija napona, regulacija reaktivne snage ili regulacija faktora snage;

Za potrebe režima regulacije napona modul elektroenergetskog park mora biti sposoban doprinijeti regulaciji napona na mjestu priključenja osiguravanjem razmjene reaktivne snage s mrežom za vrijednost napona u opsegu od od 0,95 do 1,05 Un u koracima od najviše 0,01 j.v, s nagibom opsega najmanje od 2 do 7 % u koracima od najviše 0,5 %. Izlazna reaktivna snaga mora biti jednaka nuli kad je vrijednost mrežnog napona na mjestu priključenja jednaka zadatoj vrijednosti napona.

Zadata vrijednost se može upotrijebiti s mrtvom zonom ili bez nje. Mrtva zona se može birati u opsegu od 0 do ± 5 % referentnog mrežnog napona od 1 j.v. u koracima od najviše 0,5 %;

U slučaju skokovite promjene napona modula elektroenergetskog parka mora biti u stanju postići 90 % promjene izlazne reaktivne snage u vremenu ti, i stabilizovati se na vrijednosti određenoj nagibom unutar vremena t2, uz dopušteno odstupanje reaktivne snage u stacionarnom stanju od

najviše 5 % maksimalne reaktivne snage. Predložene vrijednosti su 11 = 1 sekunda i t2=10 sekundi.

Za potrebe režima regulacije reaktivne snage modul elektroenergetskog parka mora biti u stanju da podesi vrijednost reaktivne snage u bilo koju tačku opsega reaktivne snage, kako je navedeno u tački 0 i točki 6.3.5.1 i točki 6.3.8.2, Mrežnog kodeksa u koracima koji nisu veći od 5 MVAr ili 5 % pune reaktivne snage, u zavisnosti šta je manje;

Za potrebe režima regulacije faktora snage modul elektroenergetskog parka može regulisati faktor snage na mjestu priključenja unutar zahtijevanog opsega reaktivne snage, u skladu s točkom Pogreška! Izvor reference nije pronađen. Mrežnog kodeksa u koracima od najviše 0.01 ciljnog faktora snage. Predložene su sljedeće vrijednosti:

• vrijeme postizanja ciljnog faktora snage nakon nagle promjene izlazne aktivne snage: 10

sekundi.

• dopušteno odstupanje ciljnog faktora snage: 1% maksimalne reaktivne snage elektroenergetskog parka;

Nadležni operator sistem u dogovoru s vlasnikom elektroenergetskog parka, određuje koji će se od navedena tri načina regulacije reaktivne snage i s njima povezane zadate vrijednosti primjenjivati te koja dodatna oprema je potrebna kako bi se odgovarajuće zadate vrijednosti mogle podesiti daljinski;

S obzirom na određivanje prednosti doprinosa aktivne ili reaktivne snage. NOSBiH će odrediti da li tokom kvarova za koje je potrebna sposobnost prolaska kroz stanja kvara u mreži, prednost ima doprinos aktivne ili doprinos reaktivne snage. Ako se prednost daje doprinosu aktivne snage, obezbjeđenje aktivne snage mora se uspostaviti najkasnije 150 ms od početka kvara;

Modul elektroenergetskog parka mora biti sposoban da doprinese prigušivanju oscilacija snage, ako to odredi NOSBiH. Karakteristike elektroenergetskog parka koje se odnose na regulaciju napona i reaktivne snage ne smiju štetno uticati na prigušivanje oscilacija snage.

Opšti zahtjevi za proizvodne module tipa D

Proizvodni moduli moraju ispunjavati zahtjeve koji se odnose na tip C.

Naponska stabilnost

Proizvodni moduli moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve u pogledu naponske stabilnosti:

a) proizvodni modul mora biti sposoban ostati priključen na mrežu i raditi unutar naponskih opsega na mjestu priključenja tokom vremena navedenih u Tabeli 2.

b) NOSBiH i Elektroprenos BiH s proizvođačem mogu defmisati šire naponske opsege ili duži najkraći period rada. Ako su širi naponski opsegi ili duži minimalni period rada tehnički i ekonomski izvedivi, proizvođač ne može neutemeljeno uskratiti pristanak;

c) NOSBiH i Elektroprenos BiH s proizvođačem mogu odrediti napone na mjestu priključenja na kojima je proizvodni modul sposoban za automatski isklop s mreže. Uslovi i postavke za automatski isklop se dogovaraju s proizvođačem.

Stabilnost proizvodnih modula

U pogledu stabilnosti proizvodni moduli moraju ispunjavati uslove sposobnosti prolaska kroz stanje kvara (Fault ride through - FRT), tj. moraju biti u stanju ostanu na mreži u toku pojave kvara i nastave stabilan rad nakon otklonjenih kvarova. FRT kriva izražava donju granicu vrijednosti linijskih napona u tački priključenja u funkciji vremena prije, tokom i nakon kvara (simetrični i nesimetrični). Na sljedećim slikama prikazane su FRT krive za sinhrone proizvodne module i energetske parkove.

Slika 12. FRT kriva za sinhrone generatore

Slika Pogreška! U dokumentu nema teksta navedenog stila. 13. FRT kriva za modul elektroenergetskog parka

NOSBiH i Elektroprenos BiH će Elaboratom odrediti uslove prije i poslije kvara, koji se odnose na sposobnost prolaska kroz stanje kvara u mreži, za svaku tačku priključenja proizvodnog modula u pogledu:

- minimalne dopuštene snage kratkog spoja prije kvara na svakom mjestu priključenja izražene u MVA;
- radne tačke proizvodnog modula prije kvara izražene kao izlazna aktivna snaga i izlazna reaktivna snaga te napon na mjestu priključenja; i
- minimalne dopuštene snage kratkog spoja poslije kvara na svakom mjestu priključenja izražene u MVA;

Zahtjevi u pogledu upravljanja

Proizvodni moduli moraju ispunjavati sljedeće opšte zahtjeve u pogledu upravljanja sistemom:

a) s obzirom na sinhronizaciju, pri pokretanju proizvodnog modula sinhronizaciju obavlja proizvođač tek nakon odobrenja NOSBiH-a;

b) proizvodni modul oprema se potrebnim uređajima za sinhronizaciju;

c) sinhronizacija proizvodnih modula moguća je na frekvencijama unutar područja utvrđenih u Tabeli 2.

d) NOSBiH i proizvođač dogovaraju postavke sinhronizacijskih uređaja prije puštanja u pogon proizvodnog modula. Postavke obuhvaćaju:

- vrijednosti napona: Un ± 10%;
- vrijednosti frekvencije: 49.5 - 50.2 Hz;
- odstupanje faznog ugla generatora i mreže Дср < ± 10%;
- odstupanje napona generatora i mreže AU<± 10% Un;
- odstupanje frekvencije generatora i mreže Af <±100mHz;
- redoslijed faza.

Dodatni zahtjevi za sinhrone proizvodne module tipa D

Sinhroni proizvodni moduli tipa D moraju ispunjavati utvrđene zahtjeve za tipove A, B i C i dodatne zahtjeve za sinhrone proizvodne module tipa B i C.

Naponska stabilnost

Parametri i postavke sistema za regulaciju napona će biti definisani Elaboratom i obuhvaćaju:

- ograničenje opsega izlaznog signala;
- limiter poduzbude;
- limiter naduzbude;
- limiter struje statora: i
- funkcija stabilizatora elektroenergetskog sistema za prigušivanje oscilacija snage za proizvodne module čija je maksimalna snaga jednaka ili veća od 10 MW.

Proizvodni modul mora biti sposoban da potpomogne ugaonu stabilnost u uslovima kvara.

Dodatni zahtjevi za modul elektroenergetskog parka tipa D

Proizvodni moduli tipa D moraju ispunjavati utvrđene zahtjeve za tipove A, B. C i D i dodatne zahtjeve za modul elektroenergetskog parka tipa B i C.

Tabela 1. Frekventni opseg i dužina trajanja pogona

| Frekventno područje | Dužina trajanja rada |
|---|---|
| 47,S Hz-48,5 Hz | 30 minuta |

48,5 Hz-49,0 Hz 30 minuta

49,0 Hz-51,0 Hz Neograničeno

51,0 Hz-51,5 Hz 30 minuta

Nadalje, Žalitelj se poziva na Rješenje broj: JN2-03-07-1-3647-7/21 od 03.02.2022. godine Ureda za žalbe.

Ugovorno tijelo smatra da stav Ureda za žalbe iznesen u JN2-03-07-1-3647-7/21 od 03.02.2022. godine nema nikakve povezanosti sa predmetnom natječajnom dokumentacijom.

Na stranici 29 Rješenja broj: JN2-03-07-1-3647-7/21 od 03.02.2022. godine između ostalog se navodi između ostalog:

Isti poslovi:

Održavanje sistema upravljanja i sistema turbinske regulacije za hidroagregate i pomoćnih agregata

Slični poslovi:

Održavanje sistema upravljanja ili sistema turbinske regulacije za hidroagregate snage veće od 10MW

istog ili sličnog ugovora kao što je predmet nabavke. Međutim u konkretnom slučaju ugovorni organ u Tenderskoj dokumentaciji navodi da traži dokaz o izvršenju sličnog ugovora koji podrazumijeva održavanje sistema upravljanja ili sistema turbinske regulacije za hidro agregate snage veće od 10 MW , a iz tehničke specifikacije nesporno proizilazi da je predmet nabavke održavanje sistema upravljanja i sistema turbinske regulacije hidro agregata i pomoćnih agregata, iz čega se zaključuje da je ugovorni organ pod pojmom „slično" tražio zapravo isti ugovor kao što je predmet nabavke. S tim u vezi, ovaj organ ističe da i sam ugovorni organ konstatuje da ne može prihvatiti referencu za termo agregat jer je tenderska dokumentacija propisana za hidro agregat, što upućuje na činjenicu da je ugovorni organ sam sebi kontradiktoran, jer u tenderskoj dokumentaciji navodi da traži uspješno iskustvo u realizaciji sličnih ugovora kao što je predmet nabavke, a iz izjašnjenja na žalbu i odgovora na postavljeno pitanje proizilazi da je isključiv u zahtjevu da ponuđač ima uspješno iskustvo na održavanju sistema upravljanja za hidro agregate. Pri tome se napominje da ovaj organ ne spori ugovornom organu mogućnost da traži uspješno iskustvo u realizaciji istih ili sličnih ugovora, ali ako definiše pojam sličnih ugovora....

U navedenom Rješenju vidljivo je da su isti i slični poslovi u potpunosti isključivi što u Javnoj nabavci ovog Ugovornog tijela nije slučaj.

Na teritoriju BiH su trenutno u funkciji 4 LFC sustava ( EP BiH, ERS, NOS I EP HZHB). Svaki pružatelj pomoćnih usluga sekundarne regulacije ili operator sustav unutar države mora imati

LFC sustav. Ako uzmemo zemlje u okruženju vidimo da postoji značajan broj LFC sustava (sustav automatske sekundarne regulacije).

Sukladno navedenom ugovorno tijelo smatra da nije narušena konkurentnost.

Žalitelj sebi uzima za pravo zanemariti/izbaciti iz tražene Tehničke i profesionalne sposobnost u postupku nabave usluga sve vezano uz LFC sustav koji je nedjeljiva cjelina u WinCC SCADA sustavu dispečerskog centra EP HZHB.

Njegov prijedlog za Tehničku i profesionalnu sposobnost:

- iste usluge (nadogradnja WinCC SCADA sustava)
- slične usluge (implementacija WinCC SCADA sustava)

u potpunosti zanemaruje kompleksnost LFC i SCADA sustava u dispečerskom centru. Ugovorno tijelo smatra prijedlog žalitelja krajnje neozbiljno zanemarujući kompleksnost usluga traženih predmetnom javnom nabavkom. Nefunkcionalnost LFC i SCADA sustava ugrožava stabilnost EES-a BiH i čini značajnu financijsku štetu za Ugovorno tijelo.

Sukladno Zakonu o javnim nabavkama Članak48. (1) „Ugovorno tijelo može, zavisno od vrste, količine ili opsega, ili namjene predmeta nabavke, zahtijevati dokaze koji se odnose na tehničku i profesionalnu sposobnost."

Sukladno Zakonu o javnim nabavkama Članak 50. (Tehnička i profesionalna sposobnost u postupku nabave usluga) U postupku javne nabave usluga ugovorno tijelo može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti kandidata/ponuditelja, i to:

a) popis provedenih ugovora sukladno članku 48. stavku (2) ovoga Zakona, a koji su u vezi s predmetnom nabavom, za razdoblje ne dulje od tri godine ili od dana registracije, odnosno početka poslovanja, ako je kandidat/ponuditelj registriran, odnosno počeo raditi prije manje od tri godine;

b) obrazovne i profesionalne kvalifikacije pružatelja usluga i/ili kvalifikacije njegovog rukovodećeg osoblja, a naročito kvalifikacije osoba koje su odgovorne za obavljanje konkretnih usluga;

Žalitelj se u svojoj žalbi poziva na predmet nabave iz 2018. godine koji je provodilo Ugovorno tijelo, a koji se odnosi na predmet nabave "Zamjena sustava automatske sekundarne regulacije (LFC-a) u Centru za upravljanje proizvodnjom" uspoređujući ga s predmetnim postupkom. Iako se Ugovorno tijelo ne bi trebalo osvrtati na ovaj žalbeni navod jer je u potpunosti irelevantan za odlučivanje u ovom predmetu nabave, Ugovorno tijelo daje odgovor Žalitelju u sklopu odgovora na Žalbeni navod broj 4 u ovom Izjašnjenju (ova Žaliteljeva primjedba se ponavlja kroz više navoda).

Ugovorno tijelo smatra da je veličina ukupne instalirane snage proizvodnih objekata koje kontrolira nadležni centar upravljanja, kao i snaga proizvodnih objekta koje kontrolira LFC sustav, jedan od mogućih kriterija kompleksnosti SCADA i LFC sustava te isti koristi sukladno ZJN i smatra da je žalbeni navod broj 2 neosnovan i isti odbacuje u cijelosti.

Odgovor na žalbeni navod 3

Ugovorno tijelo je sukladno Zakonu o javnim nabavkama prema članu 50 tražilo:

a) uspješno iskustvo u realizaciji jednog (1) ugovora u posljednje tri (3) godine računajući od datuma objave obavijesti o nabavi, čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični onima koji se odnose na predloženi ugovor, a čija realizirana vrijednost nije manja od procijenjene vrijednosti predmetne nabave bez PDV-a.

Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW, a snaga proizvodnih jedinica (dvije ili više) uključenih u LFC sustav iznosi više od 200 MW. Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge koje uključuju uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustav u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru i integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav koji kontrolira minimalno tri proizvodna pogona.

Ugovorno tijelo smatra da je tražena tehnička i profesionalna sposobnost ponuditelja u skladu sa ZJN i odgovara traženom opsegu poslova koje treba napraviti u sklopu ove javne nabavke.

Sustav sekundarne regulacije (LFC sustav) za bilo koji centar upravljanja/dispečerski centar od krucijalne važnosti po energetski sustav. Loša funkcionalnost može izazvati raspad sustava, odnosno nestručnim radom na sustavu sekundarne regulacije može uzrokovati nesagledive posljedice po elektroenergetski sustav države, a po Ugovorno tijelo, osim eventualnih havarijskih situacija, značajne financijske gubitke.

LFC sustav u dispečerskom centru EP HZHB integriran je u WinCC SCADA sustav i njegova je nedjeljiva cjelina. Žalitelj u svom obrazloženju krajnje neozbiljno umanjuje važnost LFC sustava. Žalitelj neopravdano želi zanemariti LFC sustav iako se usluge iz predmetne javne nabavke odnose i na navedeni sustav (Nadogradnja LFC i SCADA sustava i uvezivanje sa novim i rezervnim centrom NOS BiH).

Ugovorno tijelo smatra da su tražene Tehničke i profesionalne sposobnost u postupku nabave usluga u skladu sa ZJN i u potpunosti odgovaraju traženim uslugama iz ove javne nabavke. Opis istih i sličnih usluga iz tenderske dokumentacije je slične kompleksnosti i dokazuje traženu stručnost potencijalnih ponuditelja i nije isključiv kako Žalitelj ističe u žalbenom navodu.

Žalitelj sebi uzima za pravo zanemariti/izbaciti iz tražene Tehničke i profesionalne sposobnost u postupku nabave usluga sve vezano uz LFC sustav koji je nedjeljiva cjelina u WinCC SCADA sustavu dispečerskog centra EP HZHB.

Njegov prijedlog za Tehničku i profesionalnu sposobnost:

- iste usluge (nadogradnja WinCC SCADA sustava)
- slične usluge (implementacija WinCC SCADA sustava)

u potpunosti zanemaruje kompleksnost LFC i SCADA sustava u dispečerskom centru. Ugovorno tijelo smatra prijedlog žalitelja krajnje neozbiljno zanemarujući kompleksnost usluga traženih predmetnom javnom nabavkom. Nefunkcionalnost LFC i SCADA sustava ugrožava stabilnost EES-a BiH i čini značajnu financijsku štetu za Ugovorno tijelo.

Stav Ureda za žalbe iznesen u JN2-03-07-1-3647-7/21 od 03.02.2022. godine nema nikakve povezanosti sa predmetnom natječajnom dokumentacijom. Isto je detaljno obrazloženo u odgovoru na žalbeni navod broj 2.

Sukladno Zakonu o javnim nabavkama Članak48. (1) „Ugovorno tijelo može, zavisno od vrste, količine ili opsega, ili namjene predmeta nabavke, zahtijevati dokaze koji se odnose na tehničku i profesionalnu sposobnost."

Sukladno Zakonu o javnim nabavkama Članak 50. (Tehnička i profesionalna sposobnost u postupku nabave usluga) U postupku javne nabave usluga ugovorno tijelo može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti kandidata/ponuditelja, i to:

c) popis provedenih ugovora sukladno članku 48. stavku (2) ovoga Zakona, a koji su u vezi s predmetnom nabavom, za razdoblje ne dulje od tri godine ili od dana registracije, odnosno početka poslovanja, ako je kandidat/ponuditelj registriran, odnosno počeo raditi prije manje od tri godine;

d) obrazovne i profesionalne kvalifikacije pružatelja usluga i/ili kvalifikacije njegovog rukovodećeg osoblja, a naročito kvalifikacije osoba koje su odgovorne za obavljanje konkretnih usluga;

Ugovorno tijelo sukladno navedenim člancima je tražilo tehničku i profesionalnu sposobnost koja je u potpunosti usklađena sa tehničkim opisom i troškovnikom iz predmetne Javne nabavke. Zbog same kompleksnosti posla ugovorno tijelo, sukladno ZJN, definiralo je zahtjeve za tehničku i profesionalnu sposobnost potencijalnih ponuditelja.

Ugovorno tijelo je u svom odgovoru na Žalbu na tendersku dokumentaciju broj:I-10426/21-141 od 02.04.2022. godine objasnilo neželjene eventualne posljedice koje mogu nastati nestručnim radom na SCADA i LFC sustavu. Želja je bila samo objasniti kompleksnost i važnost SCADA i LFC sustava dispečerskog centra za Ugovorno tijelo i elektroenergetski sustav BiH. Ponovo

navodimo da nestručnim radom na SCADA i LFC sustavu dispečerskog centra može doći do ispada dijelova elektroenergetskog sustava BiH, što Ugovorno tijelo nastoji izbjeći.

Ugovorno tijelo smatra da ie žalbeni navod broj 3 neosnovan i isti odbacuje u cijelosti.

Odgovor na žalbeni navod 4

Ugovorno tijelo je sukladno Zakonu o javnim nabavkama prema članu 50 tražilo:

b) uspješno iskustvo u realizaciji jednog (1) ugovora u posljednje tri (3) godine računajući od datuma objave obavijesti o nabavi, čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični onima koji se odnose na predloženi ugovor, a čija realizirana vrijednost nije manja od procijenjene vrijednosti predmetne nabave bez PDV-a.

Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW, a snaga proizvodnih jedinica (dvije ili više) uključenih u LFC sustav iznosi više od 200 MW.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge koje uključuju uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustav u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru i integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav koji kontrolira minimalno tri proizvodna pogona

Žalitelj navodi: „da postavljeni zahtjevi predstavljaju značajno ograničavanje konkurencije što nije opravdano predmetom nabavke u pogledu zahtjeva snaga da ponuđači moraju imati iskustvo na Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru uključenih u LFC sustav ili integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav jer isto nije opravdano tehničkim zahtjevima niti predmetom nabavke. Uvođenje LFC zahtjeva je potenciranje podsistema koji nije suština nabavke kako bi se ograničila ili smanjila konkurekcija. To potvrđuje i činjenica kada je ugovorni organ prvi put nabavljao LCF nije zahtijevao iskustvo koje se tiče njega, a što ćemo dokazati u nastavku dostavom te tenderske dokumentacije."

Ugovorno tijelo smatra da je tražena tehnička i profesionalna sposobnost ponuditelja u skladu sa ZJN i odgovara traženom opsegu poslova koje treba napraviti u sklopu ove javne nabavke.

Na teritoriju BiH su trenutno u funkciji 4 LFC sustava ( EP BiH, ERS, NOS I EP HZHB). Svaki pružatelj pomoćnih usluga sekundarne regulacije ili operator sustav unutar države mora imati LFC sustav. Ako uzmemo zemlje u okruženju vidimo da postoji značajan broj LFC sustava (sustav automatske sekundarne regulacije).

Sukladno navedenom ugovorno tijelo smatra da nije narušena konkurentnost.

Ponovno naglašavamo da je LFC sustav u dispečerskom centru EP HZFIB integriran u WinCC SCADA sustav i njegova je nedjeljiva cjelina. Žalitelj u svom obrazloženju krajnje neozbiljno

umanjuje važnost LFC sustava. Žalitelj neopravdano želi zanemariti LFC sustav iako se usluge iz predmetne javne nabavke odnose i na navedeni sustav (Nadogradnja LFC i SCADA sustava i uvezivanje sa novim i rezervnim centrom NOS-a).

Žalitelj netočno/krivo tumači jednostavnost LFC sustava: „Sustav je u potpunosti integriran u postojeći SCADA sustav. LFC-SSR sustav je modularan i konfigurabilan te omogućuje jednostavno dodavanje novih proizvodnih jedinica kao i mijenjanje parametara postojećim..."

Naime, sustav ima samo jednostavno korisničko sučelje za operatora koji ga koristi. Operatoru je omogućeno JEDNOSTAVNO dodavanje/odabir proizvodnih jedinica koji pružaju uslugu sekundarne regulacije kao i mijenjanje parametara odabranih jedinica (kapacitet usluge, određivanje gornje i donje granice usluge, gradijent promjene snage, brzinu odziva, itd...)

Sami LFC sustav je integriran u SCADA sustav i vrlo je kompleksan. Jedan je od najzahtjevnijih sustava vezanih za nadzor i upravljanje proizvodnim pogonima i rada elektroenergetskog sustava. Stabilnost kompletnog elektroenergetskog sustava ovisi o radu LFC sustava.

U ovom navodu Žalitelj dostavlja Tablicu potpisaninh ugovora između ugovornog tijela i jednog od dobavljača. Žaliteljeva tablica je zlonamjerna i nema nikakvu poveznicu sa predmetnom nabavkom. Ugovorno tijelo ne može utjecati na pojedine potencijalne ponuditelje da predaju ili ne predaju ponudu.

EP HZHB radi i radit će sukladno ZJN. Temeljem navedenog, svi potencijalni ponuđači koji zadovoljavaju kriterije Tehničke i profesionalne sposobnost imaju mogućnost sudjelovanja u postupku javnih nabavki.

Ugovorno tijelo u sklopu tražene tehničke i profesionalne sposobnosti nije tražilo iskustvo na nadogradnji SCADA sustava nuklearne elektrane, SCADA sustava željeznica, SCADA sustava autocesta, SCADA sustava mini hidroelektrane, itd...

Ugovorno tijelo je u sklopu tražene tehničke i profesionalne sposobnosti tražilo iskustvo na nadogradnji LFC i SCADA sustava u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru.

LFC i SCADA sustav dispečerskog centra je puno složeniji od SCADA sustava pojedinačnog pogona/tvornice/mini hidroelektrane/...

U odgovoru na žalbeni navod broj 2 ovog Izjašnjenja (dijelovi važećeg Mrežnog kodeksa) predstavljena je kompleksnost sustava proizvodnih pogona, te kompleksnost SCADA i LFC sustava dispečerskog centra koji nadzire i upravlja proizvodnim pogonima.

Ugovorno tijelo je u sklopu tražene tehničke i profesionalne sposobnosti tražilo iskustvo na nadogradnji LFC i SCADA sustava koji je u potpunosti usklađen sa predmetnom nabavkom.

U dispečerskom centru na SCADA i LFC sustav je povezano 7 hidroelektrana i jedna vjetroelektrana ukupne instalirane snage veće od 900 MW, sustav automatskog očitanja brojila s

elektrana, sustav za automatsko očitanje hidroloških postaja. Iz ovog centra se upravlja hidroelaktranama i visokonaponskim postrojenjima sukladno potpisanom Sporazumu o upravljanju VN postrojenjima sa NOS BiH. Realizacijom ovog projekta LFC i SCADA sustav dispečerskog centra uvezao bi se sa LFC i SCADA sustavom novog i rezervnog centra NOS BiH. Izradila bi se dvosmjerna komunikacija sa oba centra, povećala sigurnost protoka informacija te bolji rad LFC sustava, a samim time sigurniji rad po EES BiH. Troškovi balansiranja bi bili manji po Naručitelja, a otvorila bi se mogućnost za dodatno povećanje prihoda pružajući pomoćne usluge EES-u BiH

Iskustvo rada Ponuditelja sa SCADA i LFC sustavom dispečerskih centara je jako bitno, jer i najmanji prekid rada SCADA i LFC sustava zbog nemogućnosti upravljanja dovodi do ugrožavanja stabilnosti EES-a BiH, nemogućnosti pružanja usluga sekundarne regulacije, te plaćanja nepotrebnih troškova debalansa što dovodi do financijskih gubitaka za Ugovorno tijelo.

Žalitelj se u svojoj žalbi poziva na predmet nabave iz 2018 godine koji je provodilo Ugovorno tijelo, a koji se odnosi na predmet nabave "Zamjena sustava automatske sekundarne regulacije (LFC-a) u Centru za upravljanje proizvodnjom" uspoređujući ga s predmetnim postupkom, lako se Ugovorno tijelo ne bi trebalo osvrtati na ovaj žalbeni navod jer je u potpunosti irelevantan za odlučivanje u ovom predmetu nabave, Ugovorno tijelo daje odgovor Žalitelju.

Uvjeti javne nabavke iz 2018. "Zamjena sustava automatske sekundarne regulacije (LFC-a) u Centru za upravljanje proizvodnjom" su bili kako slijedi:

a)Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti, Ponuditelji trebaju ispunjati sljedeće minimalne uvjete:

Uspješno iskustvo ponuditelja u realizaciji minimalno 1 (jednog) ugovora koji je realiziran u posljednje (3) tri godine računajući od dana objave obavještenja ili od datuma registracije dobavljača, ukoliko je registriran u razdoblju manjem od tri prethodne godine pri čemu vrijednost takvog ugovora ne smije biti manja od 100.000 KM bez PDV-a koji uključuje rad na projektiranju implementaciji nadogradnji ili održavanju SCADA sustava u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskim centrom koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 200MW. Navedeni rad treba uključivati povezivanje proizvodnih jedinica preko SCADA sustava sa Centrom upravljanja proizvodnjom ili dispečerskim centrom.

b) Ponuditelj za potrebe realizacije ugovora ima na raspolaganju sljedeće osoblje:

- Voditelj projekta/arhitekt sustava, diplomirani inženjer elektrotehnike/magistar inženjer elektrotehnike, specijaliziranog stručnog smjera automatizacija, s položenim stručnim ispitom, 5 (pet) godina iskustva na vođenju projekata (radova) projektiranja, implementiranja, nadogradnje SCADA sustava, osposobljen za rad sa WinCC i SINAUTST7 sustavom, s dosadašnjim iskustvom u radu sa WinCC i SINAUTST7 sustavima, 1 (jedan) izvršitelj

- Diplomirani inženjer elektrotehnike/magistar inženjer elektrotehnike s minimalno 5 (pet) godina iskustva na projektiranju, implementiranju, nadogradnji ili održavanju sustava uzbude i turbinske regulacije hidroenergetskih postrojenja na jedinicama većim od 30 MW,

1 (jedan) izvršitelj

Naručitelj posjeduje sustave upravljanja i turbinske regulacije bazirane na SIMATIC S7 platformi, a sustave uzbude bazirane na ABB Unitrol i Končar DRN platformi. Navedena stručna osoba treba biti osposobljena za rad na SIMATIC S7 platformi, te osposobljena za rad na minimalno jednom tipu sustava uzbude koje posjeduje naručitelj ABB Unitrol ili Končar DRN, kako bi mogla uspješno izvesti tražene radove

U sklopu gore spomenute nabavke pored nabavke novog LFC sustava koji će biti integriran u SCADA sustav CUP Mostar iz tendersku dokumentaciju izdvojit ćemo sljedeće radove što Žalitelj nije predstavio.

Za potrebe ispravne implementacije LFC sustava i sustava daljinskog vođenja elektrana potrebno je obići sve već navedene proizvodne objekte. Na navedenim lokacijama potrebno je snimiti trenutne parametre turbinskih regulatora, regulatora sustava uzbude, napraviti analizu parametara regulatora, predložiti Naručitelju potrebne promjene i sugerirati nova podešenja regulatora.

Snimci ponašanja regulatora moraju minimalno obuhvaćati sljedeće:

Odziv turbinskog regulatora na skokovitu promjenu reference radne snage Odziv turbinskog regulatora na postepenu promjenu reference radne snage Ponašanje mrtve zone turbinskog regulatora

Ponašanje primarne regulacije turbine u ovisnosti o promjeni frekvencije (statika)

Odziv sustava uzbude na skokovitu promjenu reference napona generatora Odziv sustava uzbude na postepenu promjenu reference napona generatora

Na svakoj od navedenih proizvodnih jedinca potrebno je:

Analizirati ponašanje Turbinskog regulatora i Regulatora sustava uzbude prema snimcima, Predložiti programske i promjene parametara regulatora kako bi ispravno radio sa novim LFC sustavom,

Simulacijom rada regulatora sa novim parametrima odrediti ponašanje svakog agregata odnosno proizvodne jedinice sa novim sustavom,

Napraviti izvještaj o navedenim ispitivanjima te prijedlozima optimizacije parametara regulacije na svakom agregatu,

Napraviti izmjene u programskoj podršci regulatora na elektrani kako bi sustav ispravno radio sa novim optimiziranim parametrima,

Napraviti izmjene u programskoj podršci sustava vođenja odnosno upravljanja na elektrani kako bi sustav ispravno radio sa novim parametrima,

Integrirati sve dodatne varijable u postojeći SINAUT ST7 sustav kako bi sustav ispravno radio,

Napraviti potrebne izmjene na vodećim kontrolerima elektrane i SINAUT ST7 sustavu,

- Napraviti potrebne izmjene na SINAUT ST7 sustavu i TIM modulima u Centru upravljanja proizvodnjom,

Testirati navedene izmjene,

Tijekom izvedbe navedenih radova sve izmjene usuglasiti s Naručiteljem, te napraviti plan ispitivanja po objektima.

Nakon svih navedenih izmjena potrebno je ponovo provjeriti sve parametre regulacije te kompletan regulacijski krug:

Sustav sekundarne regulacije -> SCADA sustav CUP -> SINAUT ST7 sustav daljinske komunikacije u CUPu -> SINAUT ST7 sustav daljinske veze na elektrani -> Vodeći kontroler elektrane -> Sustav upravljanja proizvodnom jedinicom (agregatom) -> Sustav turbinske regulacije Sustav sekundarne regulacije -> SCADA sustav CUP -> SINAUT ST7 sustav daljinske komunikacije u CUPu -> SINAUT ST7 sustav daljinske veze na elektrani -> Vodeći kontroler elektrane -> Sustav upravljanja proizvodnom jedinicom (agregatom) -> Sustav uzbude

Bitno je napomenuti da je navedeno rađeno za svaki generator pojedinačno (14 generatora), odnosno grupno po pojedinom proizvodnom pogonu (6 hidroelektrana).

Sukladno opisu poslova iz Tehničke dokumentacije i troškovniku vidljivo je da se glavnina radova odnosi na podešavanja parametara generatora pojedinačno i grupno za proizvodni pogon.

Samim time je i tehnička i profesionalna osposobljenost usmjerena na pokrivanje najvećeg dijela spomenute nabavke iz 2018. godine.

Sukladno ZJN, u cilju održavanja konkurentnosti, Ugovorno tijelo je kriterije za tehničke i profesionalne sposobnosti smanjilo na minimum. Traženo je ili projektiranju ili implementiranje ili nadogradnji ili održavanju SCADA sustava u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskim centrom, odnosno osposobljenost specijalista za rad na minimalno jednom tipu sustava uzbude koje posjeduje naručitelj ABB Unitrol ili Končar DRN.

Sukladno Zakonu o javnim nabavkama točka 48. (1) „Ugovorno tijelo može, zavisno od vrste, količine ili opsega, ili namjene predmeta nabavke, zahtijevati dokaze koji se odnose na tehničku i profesionalnu sposobnost."

Sukladno Zakonu o javnim nabavkama točka 49 „U postupku javne nabave roba Ugovorno tijelo može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj profesionalnoj sposobnosti ponuditelja "

Sukladno Zakonu o javnim nabavkama točka 49. (b) „opis tehničke opremljenosti i osposobljenosti Ponuditelja...

Iz gore navedenog razvidno je da tražena profesionalna sposobnost u točci 3.2.3.1. u potpunosti odgovara natječajnoj dokumentaciji „Zamjena sustava automatske sekundarne regulacije (LFC-a) u Centru upravljanja proizvodnjom "

Žaliteljeva ponuda (Konzorcij GENE-ELCOM), iako tehnička i profesionalna sposobnost bila minimalna i nije se odnosila na LFC sustav, proglašena je neprihvatljivom zbog, između ostalog, nedostavljanja traženih ekonomsko financijskih dokaza. Žalitelj (konzorcij GENE - ELCOM) nije imao prigovor na traženu tehničku i profesionalnu sposobnost.

Žalitelj u žalbenom navodu broj 4 ponovo zanemaruje važnost rada LFC i SCADA sustava dispečerskog centra. Uporno inzistira da se tehnička i profesionalna sposobnost u tenderskoj dokumentaciji pojednostavi zanemarujući kompleksnost i važnost LFC i SCADA sustava dispečerskog centra za Ugovorno tijela i sustav EES-a u cijelosti.

Ugovorno tijelo je u svom odgovoru na Žalbu na tendersku dokumentaciju broj:I-10426/21-141 od 02.04.2022. godine objasnilo neželjene eventualne posljedice koje mogu nastati nestručnim radom na SCADA i LFC sustavu. Želja je bila samo objasniti kompleksnost i važnost SCADA i LFC sustava dispečerskog centra za Ugovorno tijelo i elektroenergetski sustav BiH. Ponovo navodimo da nestručnim radom na SCADA i LFC sustavu dispečerskog centra može doći do ispada dijelova elektroenergetskog sustava BiH, što ugovorno tijelo nastoji izbjeći.

Ugovorno tijelo smatra da je žalbeni navod broj 4 neosnovan i isti odbacuje u cijelosti.

Odgovor na žalbeni navod broj 5:

Članak 50.

(Tehnička i profesionalna sposobnost u postupku nabave usluga)

U postupku javne nabave usluga ugovorno tijelo može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti kandidata/ponuditelja, i to:

a) popis provedenih ugovora sukladno članku 48. stavku (2) ovoga Zakona, a koji su u vezi s predmetnom nabavom, za razdoblje ne dulje od tri godine ili od dana registracije, odnosno početka poslovanja, ako je kandidat/ponuditelj registriran, odnosno počeo raditi prije manje od tri godine;

b) obrazovne i profesionalne kvalifikacije pružatelja usluga i/ili kvalifikacije njegovog rukovodećeg osoblja, a naročito kvalifikacije osoba koje su odgovorne za obavljanje konkretnih usluga;

c) izjavu o angažiranom tehničkom osoblju ili tehničkim tijelima, a za koje se ne može zahtijevati da su zaposleni kod kandidata/ponuditelja;

U žaliteljevom navodu broj 5 sporno je:

b-3) 2 (dva) diplomirana inženjera elektrotehnike/magistra inženjera elektrotehnike s iskustvom na poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje ili održavanja LFC sustava, s dosadašnjim iskustvom u radu sa LFC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru.

Žalitelj ističe da ovaj uvjet ograničava princip konkurentnosti u postupku javne nabave. Netočno tvrdi da je u prethodnim navodima obrazložio i dokazao neusklađenost tenderskog zahtjeva sa predmetnom nabavkom. Također netočna je tvrdnja da samo jedan ponuđač ima traženo iskustvo u radu sa LFC sustavom. Na teritoriju BiH su trenutno u funkciji 4 LFC sustava ( EP BiH, ERS, NOS I EP HZHB). Svaki pružatelj pomoćnih usluga sekundarne regulacije ili operator sustav unutar države mora imati LFC sustav. Ako uzmemo zemlje u okruženju vidimo da postoji značajan broj LFC sustava (sustav automatske sekundarne regulacije). Sve ovo dokazuje da je Žaliteljeva tvrdnja neosnovana.

Žalitelj sebi uzima za pravo zanemariti/izbaciti iz tražene Tehničke i profesionalne sposobnost u postupku nabave usluga sve vezano uz LFC sustav koji je nedjeljiva cjelina u WinCC SCADA sustavu dispečerskog centra EP HZHB. Kompleksnost SCADA i LFC sustava nadzora i upravljanja je detaljno obrazložena u odgovoru na žaliteljev navod broj 2 (kriteriji iz Mrežnog kodeksa).

Žalitelj se u svojoj žalbi ponovo poziva na predmet nabave iz 2018. godine koji je provodilo Ugovorno tijelo, a koji se odnosi na predmet nabave "Zamjena sustava automatske sekundarne regulacije (LFC-a) u Centru za upravljanje proizvodnjom" uspoređujući ga s predmetnim postupkom. Na naprijed izneseno Ugovorno tijelo se neće osvrtati jer je ovaj navod već detaljno obrazložen u odgovoru na navod broj 4 ovog Izjašnjenja.

Ugovorno tijelo smatra da je tražena tehnička i profesionalna sposobnost ponuditelja u skladu sa ZJN i traženom opsegu poslova koje treba napraviti u sklopu ove javne nabavke.

Ugovorno tijelo smatra da ie žalbeni navod broj 5 neosnovan i isti odbacuje u cijelosti.

Odgovor na žalbeni navod broj 6:

Ugovorno tijelo je ovaj žalbeni navod žalitelja ocijenilo osnovanim, te je u Odluci o djelomičnom prihvaćanju žalbe broj 1-2522/22 od 11.04.2022. godine navelo sljedeće:

„ uvidom u tendersku dokumentaciju, konkretnije točke 7.4.1.pod b) i 7.4.2. pod b) , primjerena kadrovska osposobljenost za izvršenje predmetnih usluga. Ugovorno tijelo utvrdilo je da je žalbeni navod žalitelja osnovan. Potrebno je postavljene zahtjeve, koji se odnose na

stručnjake tražene u točkama 7.4.1. pod b-1) i b-2) za koje je zahtijevano da imaju položen stručni ispit, odnosno kao dokaz traženog ovjerene preslike uvjerenja o položenim stručnim ispitima Hi drugi ekvivalentan dokument o akademskom zvanju izdan od strane nadležnog tijela u zemlji iz koje osoba dolazi usuglasiti sa zakonskom regulativom u BiH.

Ugovorno tijelo će po konačnosti ove Odluke izmijeniti tendersku dokumentaciju u točki 7.4.2. pod b), te istu kao što je navedeno usuglasiti sa zakonskom regulativom u BiH."

Odgovor na žalbeni navod broj 7:

Žalitelj se u svom navodu broj 7 poziva na članak 39. Uredbe o uređenju gradilišta, obvezne dokumentacije na gradilištu i učesnicima u građenju („službene novine Federacije BiH" broj 48/09, 75/09, 93/12, 74/13, 89/14, 99/14, 53/15 i 101/15) koji definira uvjete i mjerila za davanje ovlaštenja izvođaču...

Navodi da je u stavku 2,3 i 4 Članka 39 Uredbe o uređenju gradilišta, obvezne dokumentacije na gradilištu i učesnicima u građenju definirano koje sve uvjete izvođač treba ispuniti u smislu stručne osposobljenosti i broja radnika za obavljanje djelatnosti građenja građevine, izvođenja pojedinih dijelova građevine i izvođenja pojedinih specifičnih radova na građevini. Ovlaštenje se daje izvođaču za izvođenje svih ili pojedinih radova obuhvaćenih granama, razredima i podrazredima definiranih Zakonom o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH" br.76/06), u skladu sa registriranom djelatnošću.

Žalitelj također navodi da bi izvođač mogao izvršavati ugovorne obaveze mora posjedovati ovlaštenja u skladu sa zakonskim propisima, stoga je potrebno u tenderskoj dokumentaciji uključiti zahtjev koji se odnosi na posjedovanje Ovlaštenja Federalnog ministarstva prostornog uređenja i to za poslove industrijske automatike.

Ugovorno tijelo smatra da je Žalbeni navod broj 7 neosnovan iz sljedećih razloga:

- U članku 1. Uredbe o uređenju gradilišta, obvezne dokumentacije na gradilištu i učesnicima u građenju stoji da se navedenom Uredbom uređuju uvjeti i načini uređenja gradilišta, način i vođenje obvezne dokumentacije na gradilištu, te sudionici u građenju građevina i zahvata za koje odobrenje za građenje izdaje Federalno ministarstvo prostornog uređenja.

Iz navedenog je vidljivo da ova javna nabavka usluga ne podliježe Uredbi iz žalbenog navoda jer za realizaciju nije potrebno odobrenje za građenje koje izdaje Federalno ministarstvo prostornog uređenja.

- Sukladno Članku 81. ZAKONA O ELEKTRIČNOJ ENERGIJI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE ("SI. novine FBiH", br. 66/2013, 94/2015, 54/2019 i 1/2022) stavak 2. alineja 5) ugradnja uređaja u postojeće objekte kojima se osigurava upravljanje, signalizacija, mjerenje i zaštita se ne smatra rekonstrukcijom elektroenergetskih objekata, te ne podliježe Zakonu o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine.

Ugovorno tijelo smatra da ie žalbeni navod broj 7 neosnovan i isti odbacuje u cijelosti.

Slijedom svega naprijed navedenog, Ugovorno tijelo smatra da je žalba potencijalnog ponuditelja gospodarskog subjekta ELCOM d.o.o. Tuzla neosnovana; da je tenderska dokumentacija u predmetu nabave usluga „Nadogradnja LFC i SCADA sustava i uvezivanje sa novim i rezervnim centrom NOS-a " sačinjena na zakonit način, uz primjenu i poštivanje općih načela Zakona i da su postavljeni kvalifikacijski uvjeti u svemu usklađeni sa odredbama Zakona o javnim nabavama BiH i Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije, te predlaže Uredu za razmatranje žalbi da žalbu žalitelja ELCOM d.o.o. Tuzla odbije kao neosnovanu kako bi ugovorno tijelo moglo nastaviti sa predmetnim postupkom nabave.

Žalitelj, kojem je aktom ovog organa broj: JN2-03-07-1-1094-4/22 od 27.04.2022. godine, dostavljeno izjašnjenje ugovornog organa radi eventualnog očitovanja na isto, nije dostavio odgovor na izjašnjenje ugovornog organa.

Prije nego što se upustio u meritorno odlučivanje, ovaj organ je u skladu s članom 109. Zakona o javnim nabavkama, utvrdio da je žalba blagovremena, dopuštena i izjavljena od ovlaštene osobe, te da su ispunjeni uslovi za razmatranje žalbe u smislu člana 105. i 108. stav (3) Zakona o javnim nabavkama.

Nakon što je ispitao prethodne pretpostavke, ovaj organ je uvidom u dostavljenu dokumentaciju, te analizom svakog dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, a u odnosu na žalbene navode, izjašnjenje ugovornog organa i propisani zakonski postupak, utvrdio da je žalbu potrebno **usvojiti.**

Žalitelj osporavajući Odluku o djelimičnom prihvatanju žalbe broj I-2522/22 od 11.04.2022. godine, navodi da je istom ugovorni organ usvojio njegovu žalbu na tendersku dokumentaciju kao djelimično osnovanu, ali suprotno članu 199. Zakona o upravnom postupku nije odlučio o svim postavljenim zahtjevima u žalbi, ističući da je ugovorni organ morao riješiti o svim zahtjevima postavljenim u žalbi i morao dodijeliti troškove žalbenog postupka u skladu sa članom 105. stav (2) i 108. stav (1) Zakona o upravnom postupku.

S tim u vezi, ovaj organ je uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrdio da je žalitelj izjavio žalbu od 02.04.2022. godine na Tendersku dokumentaciju po punomoćniku Miroljubu Radomiroviću, advokatu iz Tuzle, kojom je tražio naknadu troškova za sastav žalbe po punomoćniku/advokatu u iznosu od 240,00 KM.

Ugovorni organ je na osnovu člana 100. stav (3) ZJN donio Odluku o djelimičnom prihvatanju žalbe broj I-2522/22 od 11.04.2022. godine, kojom u članu 1. dispozitiva Odluke navodi da se djelimično prihvata žalba potencijalnog ponuđača Elcom d.o.o. Tuzla izjavljena na Tendersku dokumentaciju u predmetnom postupku javne nabavke. U tački 2. dispozitiva Odluke navodi se da će ugovorni organ nakon isteka roka za žalbu izmijeniti tendersku dokumentaciju u skladu sa ovom Odlukom.

S tim u vezi, ovaj organ ističe da je članom 117. Zakona o javnim nabavkama propisana supsidijarna primjena Zakona o upravnom postupku na sve što nije regulisano Zakonom o javnim nabavkama.

Nadalje, članom 199. Zakona o upravnom postupku je propisano da:

(1) Dispozitivom se rješava o predmetu postupka u cijelosti **i o svim zahtjevima stranaka** o kojima u toku postupka nije posebno riješeno.

(3) Dispozitivom se može riješiti i o troškovima postupka, ako ih je bilo, određujući njihov iznos, ko ih je dužan platiti, kome i u kom roku. Ako se dispozitivom ne rješava o troškovima, navest će se da će se o njima donijeti poseban zaključak.

Članom 105. stav (2) Zakona o upravnom postupku propisano je da kad u postupku učestvuje dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su toj stranci nastali učestvovanjem u postupku.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje da je ugovorni organ donio Odluku o djelimičnom prihvatanju žalbe izjavljene na tendersku dokumentaciju, ovaj organ ističe da je ugovorni organ bio dužan dispozitivom Odluke odlučiti i o zahtjevu žalitelja za naknadu troškova za sastav žalbe po punomoćniku/advokatu, što ugovorni organ nije, a što je suprotno članu 199. stav (1) ZUP-a.

Nadalje, s obzirom da je žalitelj žalbu od 02.04.2022. godine izjavio na tendersku dokumentaciju po punomoćniku/advokatu, a kako je ugovorni organ žalbu usvojio kao djelimično osnovanu, to u skladu sa članom 105. stav (2) ZUP-a žalitelju pripada pravo na naknadu troškova za sastav žalbe, primjenom člana 18. stav 2. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata u FBiH

Također, ovaj organ ističe da je žalitelj imao pravo da zatraži stručnu pomoć za sastav žalbe na tendersku dokumentaciju od subjekta koji je u skladu s važećim propisima ovlašten da je pruža kao i da zahtijeva da mu ti troškovi budu nadoknađeni.

Stoga, kako je ugovorni organ pokrenuo predmetni postupak javne nabavke objavom tenderske dokumentacije koja je očigledno sadržavala određene nepravilnosti, što jasno proizilazi iz Odluke ugovornog organa broj I-2522/22 od 11.04.2022. godine kojom je usvojena žalba žalitelja izjavljena na Tendersku dokumentaciju kao djelimično osnovana, ali istom nije odlučeno o zahtjevu žalitelja za naknadu troškova za sastav žalbe, ovaj organ konstatuje da je ugovorni organ postupio suprotno članu 105. stav (2) ZUP-a, kao i suprotno članu 199. stav (1) ZUP-a, a posljedično i suprotno članu 117. ZJN, kojim je propisana supsidijarna primjena Zakona o upravnom postupku, zbog čega se prvi navod žalitelja smatra **osnovanim**.

Žalitelj u drugom žalbenom navodu osporava tačku 7.4.1. a) tenderske dokumentacije.

Uvidom u tendersku dokumentaciju, ovaj organ je utvrdio da je tačkom 7.4. propisano:

7.4.1 Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti u smislu članka 50. Zakona, ponuditelji trebaju ispuniti sljedeće minimalne uvjete:

a) uspješno iskustvo u realizaciji jednog (1) ugovora u posljednje tri (3) godine računajući od datuma objave obavijesti o nabavi, čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični onima koji se odnose na predloženi ugovor, a čija realizirana vrijednost nije manja od procijenjene vrijednosti predmetne nabave bez PDV-a.

Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW, a snaga proizvodnih jedinica (dvije ili više) uključenih u LFC sustav iznosi više od 200 MW.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge koje uključuju uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustav u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru i integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav koji kontrolira minimalno tri proizvodna pogona.

7.4.2. Ocjena tehničke i profesionalne sposobnosti ponuditelja izvršit će se temeljem sljedećih izjava i dokumenata koje dostave ponuditelji:

a) Popis uredno realiziranih ugovora o pružanju usluga koje su iste ili slične kao usluge koje su predmet konkretnog postupka nabave, u posljednje tri (3) godine računajući od datuma objave obavijesti o nabavi ili od datuma registracije, odnosno početka poslovanja, ako je ponuditelj registriran, odnosno počeo da radi prije manje od tri godine (popis sačinjava ponuditelj). Uz popis uredno provedenih ugovora ponuditelj je dužan dostaviti 1 (jednu) potvrdu koju je izdao primatelj usluga, a koja obavezno sadrži: naziv i sjedište ugovornih strana ili privrednih subjekata, predmet ugovora, vrijednost ugovora, vrijeme i mjesto izvršenja ugovora i navode o uredno izvršenom ugovoru. U slučaju da se takva potvrda iz objektivnih razloga ne može dobiti od ugovorne strane koja nije ugovorni organ, važi izjava ponuditelja o uredno izvršenom ugovoru, uz predočenje dokaza o pokušaju da se takva potvrda osigura. Povjerenstvo će cijeniti samo potvrdu iz koje proizlazi da su navedene usluge izvedene na zadovoljavajući način, u skladu s pravilima poslovanja i propisno okončane.

Uvidom u Obrazac za cijenu ponude – troškovnik (Aneks 3), ovaj organ je utvrdio da je predmet nabavke: Nadogradnja LFC i SCADA sustava i uvezivanje sa novim i rezervnim centrom NOS-a.

Žalitelj osporava postavljeni zahtjev u pogledu snage kojima upravljaju centri ili snage pogona, ističući da „snaga preko 300 MW“ ili „više od 200 MW“ i zahtijevana snaga proizvodnog pogona

„veće od 50 MW" značajno ograničava konkurenciju, suprotno članu 3. Zakona o javnim nabavkama i nema veze sa predmetom nabavke.

S tim u vezi, ugovorni organ u izjašnjenju na žalbu ističe da je ukupna instalirana snaga proizvodnih objekata kojima upravlja CUP Mostar 902, 6 MW (7 hidroelektana, 1 vjetroelektrana, 7 visokonaponskih postrojenja, 16 agregata itd), a da je tražio ukupnu instaliranu snagu preko 300 MW što je manje od ukupne snage proizvodnih objekata (>900 MW) i da je tražio snagu proizvodnih jedinica uključenih u LFC sustav preko 200 MW, što je manje od ukupne snage proizvodnih objekata koje kontrolira LFC (> 370 MW).

U kontekstu utvrđenog činjeničnog stanja, žalbenog navoda i izjašnjenja ugovornog organa, ovaj organ ističe da ugovorni organ pod istim uslugama podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava, a usluge nadogradnje LFC i SCADA sustava jesu predmet konkretnog postupka javne nabavke, pri čemu traži da su usluge nadogradnje izvršene u centru upravljanja proizvodnjom koji kontrolora proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW i proizvodnim jedinicama uključenim u LFC sustav snage više od 200 MW, a pod sličnim uslugama ugovorni organ podrazumijeva iskustvo na uslugama uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustavu. S tim u vezi, kako se traži ukupna instalirana snaga proizvodnih jedinica kojima se upravlja iz Centra upravljanja proizvodnjom ili dispečerskog centra i ukupna snaga proizvodnih jedinica uključenih u LFC sustav, kao i snaga proizvodnog pogona mnogo manje vrijednosti od ukupne instalirane snage u Centru upravljanja proizvodnjom CUP Mostar i od ukupne snage proizvodnih jedinica uključenih u LFC sustav koje kontrolira CUP Mostar, ovaj organ konstatuje da je postavljeni zahtjev u skladu sa predmetom nabavke. Naime, ugovorni organ iz centra upravljanja CUP Mostar upravlja objektima u kojima je ukupna instalirana snaga 902, 6 MW i proizvodnim jedinicama koje kontrolira LFC sustav u kojima je ukupna instalirana snaga veća od 370 MW, te ovaj organ smatra da je srazmjerno i u skladu sa predmetom nabavke tražiti iskustvo u nadogradnji WinCC SCADA i LFC sustava u objektima snage manje od one koja je instalirana u objektima ugovornog organa. Stoga kako ugovorni organ nije postupio suprotno članu 44. stav (3) ZJN, navod žalitelja se smatra **neosnovanim**.

Žalitelj osporavajući tačku 7.4.1. a) navodi da je iz opisa istih i sličnih ugovora vidljivo da je razlika između istih i sličnih ugovora minorna, odnosno nikakva.

S tim u vezi, ovaj organ ističe da je ugovorni organ tenderskom dokumentacijom propisao:

Pod istim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC-sustava (sustav automatske sekundarne regulacije) u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ukupne instalirane snage preko 300 MW, a snaga proizvodnih jedinica (dvije ili više) uključenih u LFC sustav iznosi više od 200 MW.

Pod sličnim uslugama Ugovorno tijelo podrazumijeva usluge koje uključuju uvezivanje proizvodnog pogona snage veće od 50 MW na WinCC SCADA sustav u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru i integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav koji kontrolira minimalno tri proizvodna pogona.

Imajući u vidu da je predmet konkretnog postupka nabavka usluga nadogradnje LFC i SCADA sustava i uvezivanje sa novim i rezervnim centrom NOS-a, a ugovorni organ pod pojmom istih ugovora podrazumijeva usluge nadogradnje WinCC SCADA i LFC sustava, a pod pojmom sličnih ugovora usluge uvezivanja proizvodnog pogon na WinCC SCADA sustav i integracije proizvodnog pogona u LFC sustav, ovaj organ konstatuje da su pojmovi „isti" i „sličan" različito koncipirani jer se u prvom slučaju traži iskustvo u nadogradnji sistema kao što je predmet konkretne nabavke, a u drugom uvezivanje i integracija proizvodnog pogona, a nadogradnja i uvezivanje odnosno integracija ne predstavljaju iste već slične poslove. Stoga kako je ugovorni organ postupio u skladu sa članom 7. stav (4) tačka a) Uputstva za pripremu modela TD i ponuda, navod žalitelja se smatra **neosnovanim.**

Žalitelj dalje navodi da nije opravdano zahtijevati da ponuđači moraju imati iskustvo u nadogradnji u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice ili zahtijevati integraciju proizvodnog pogona u LFC sustav, ističući da uvođenje LFC zahtjeva predstavlja potenciranje podsistema koji nije suština konkretne nabavke i nije opravdano kako tehničkim zahtjevima, tako ni predmetom nabavke.

S tim u vezi, ovaj organ je uvidom u tendersku dokumentaciju utvrdio da je ugovorni organ Aneksom 10 (tehnička specifikacija) dijelu „Postojeće stanje SCADA sustava u OJ Proizvodnja električne energije", između ostalog, naveo:

Javno poduzeće „ELEKTROPRIVREDA HZ HB" d.d. Mostar ima u sklopu Centra upravljanja proizvodnjom **(CUP Mostar)**, Slivnog centra Neretva i Slivnog centra Vrbas i RC Tomislavgrad instaliran SCADA sustav koji je baziran na sistemskom software-u WinCC - proizvođača SIEMENS.

SCADA sustav u **CUP Mostar** namijenjen je za nadzor i upravljanje u postrojenjima na elektranama u sastavu EP HZHB, te za razmjenu podataka sa Neovisnim operatorom sustava (NOS) u Sarajevu. SCADA sustav u Slivnim centrima Neretva i Vrbas namijenjen je za nadzor i upravljanje proizvodnim pogonima sliva, nadzor na postrojenjima 220 kV, 110 kV, 35 kV, 10 kV, te nadzor, mjerenje i zadavanje postavnih vrijednosti radnih snaga generatora putem SCADA sustava, ili sustava za automatsku sekundarnu regulaciju ( LFC sustava ), i za komunikaciju sa SCADA sustavom CUP Mostar. Komunikacija s postrojenjima na hidroelektranama ostvarena je SINAUT ST7 protokolom preko SINAUT TIM komunikacijskih procesora. Komunikacija s

postrojenjem VE Mesihovina, CHE Čapljina i Neovisnim operatorom sustava u Sarajevu ostvarena je protokolom IEC 60870-5-104.

Nadalje u tački 3.6. tehničke specifikacije (promjena obračunskog razdoblja na LFC sustavu) ugovorni organ je naveo:

Sustav sekundarne regulacije (LFC-SSR) funkcije su integrirane u SCADA sustav dispečerskog centra. Aplikacije SSR sustava izvršavaju se na glavnim SCADA serverima gdje prikupljaju i obrađuju većinu svojih podataka dok nalozi za MegaUnit kao i signalizacija statusa prema NOS-u se komunicira sa NOS interkonekcijskim serverima

Sustav je u potpunosti integriran u postojeći SCADA sustav.LFC-SSR sustav je moduliran i konfigurabilan te omogućuje jednostavno dodavanje novih proizvodnih jedinica kao i mijenjane parametara postojećim.Međutim sustav je također određen da radi u vremenskom obračunskom razdoblju od 1 sata.

Kako bi obračunsko razdoblje od 15 minuta bilo integrirano sa funkcijama LFC-SSR i obračunima koji isti izvršava potrebno je modificirati i nadograditi postojeći sustav LFC-SSR kako bi svi izračuni pogrešaka i regulacija bili sinkronizirani sa Glavnim SCADA Serverima.

Imajući u vidu da iz tehničke specifikacije nesporno proizilazi da ugovorni organ putem SCADA sistema iz Centra upravljanja proizvodnjom (CUP Mostar) nadzire i upravlja postrojenjima na elektranama u svom sastavu, ovaj organ konstatuje da je opravdano predmetom nabavke zahtijevati iskustvo u nadogradnji sustava u Centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru koji kontrolira proizvodne jedinice. Nadalje iz tehničke specifikacije proizilazi da je **SCADA** sustav koji je instaliran u Slivnim centrima Neretva i Vrbas **namijenjen** za nadzor i upravljanje proizvodnim pogonima Sliva, **za nadzor**, mjerenje i zadavanje postavnih vrijednosti radnih snaga generatora putem SCADA sustava, ili sustava za automatsku sekundarnu regulaciju **(LFC sustava)** i za komunikaciju sa SCADA sustavom CUP-a Mostar. Tačno je da je LFC sustav integrisan u postojeći SCADA sustav, ali je nesporno da se tehničkom specifikacijom traži modificiranje i nadogradnja postojećeg sustav LFC-SSR kako bi svi izračuni pogrešaka i regulacija bili sinhronizirani sa Glavnim SCADA Serverima. Dakle uvođenje LFC zahtjeva nije neopravdano tehničkim zahtjevima niti predmetom nabavke, s obzirom da je u tehničkoj specifikaciji jasno navedeno da se traži nadogradnja LFC sustava kao i zbog čega, te ne stoji tvrdnja žalitelja da LFC sustav nije predmet nabavke u ovom postupku. Stoga se navod žalitelja smatra **neosnovanim**.

U vezi sa navodom žalitelja kojim osporava zahtjev iz tačke 7.4.1. b - 3) tenderske dokumentacije, ističući da se istim narušava princip konkurentnosti, jer je se taži iskustvo za dva

lica za sistem za koji kada je prvi put vršena nabavka to iskustvo uopće nije traženo, ovaj organ je uvidom u tendersku dokumentaciju utvrdio da je istom propisano:

7.4.1. Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti u smislu člana 50. Zakona, ponuđači trebaju ispuniti sljedeće minimalne uslove:

**b) primjerena kadrovska osposobljenost za izvršenje predmetne usluge:**

Pod primjerenom kadrovskom osposobljenosti Ugovorno tijelo podrazumijeva da ponuditelj raspolaže sa adekvatnim brojem djelatnika srazmjerno predmetu nabave koji će biti angažirani na izvršenju predmetnih usluga i koji imaju potrebnu stručnu spremu za izvršenje usluga iz predmeta nabave. Što se tiče kvalifikacija stručnog osoblja Ugovorno tijelo podrazumijeva da ponuditelj raspolaže s najmanje:

**b-3)** 2 (dva) diplomirana inženjera elektrotehnike/magistra inženjera elektrotehnike **s iskustvom** na poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje ili održavanja LFC sustava, s dosadašnjim iskustvom u radu sa LFC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru.

7.4.2 Ocjena tehničke i profesionalne sposobnosti ponuditelja izvršit će se temeljem sljedećih izjava i dokumenata koje dostave ponuditelji:

b) Potpisana i ovjerena, Izjava ponuditelja o broju, imenu i prezimenu, kvalifikacijskoj strukturi i radnom statusu djelatnika koji će biti neposredno angažirani na pružanju predmetnih usluga.

Uz ovu Izjavu, ponuditelj obvezno prilaže sljedeće dokumente:

-Ovjerene preslike diploma;

- Životopisi sačinjeni u slobodnoj formi, iz kojih je razvidno da predloženi stručnjaci imaju radno iskustvo na traženim poslovima;

- Ovjerene preslike uvjerenja o položenim stručnim ispitima ili drugi ekvivalentan dokument o akademskom zvanju izdan od strane nadležnog tijela u zemlji iz koje osoba dolazi - za stručnjake tražene točkom 7.4.1. pod b-1) i b-2);

Ovjerene preslike certifikata za WinCC (dokaza o završenom tečaju) koji moraju biti izdani od strane ovlaštenog predavača i trening centra (izjave i potvrde o završenom školovanju neće se uzimati u razmatranje) -za stručnjake tražene točkom 7.4.1. pod b-1) i b-2);

Dokument izdan od tijela nadležnog za vođenje podataka u svezi mirovinskog staža za osiguranike, sukladno propisima o mirovinskom osiguranju zemlje iz koje ponuditelj dolazi, iz

kojeg je razvidno da su navedeni djelatnici uposleni kod ponuditelja odnosno da ponuditelj raspolaže navedenim djelatnicima u izjavi.

Ukoliko planirani djelatnik koji će biti neposredno angažiran na pružanju predmetnih usluga nije uposlen kod Ponuditelja, za istog je potrebno dostaviti i odgovarajući ugovor o radnom angažmanu (ugovor o djelu, ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova i sl.), u svrhu dokazivanja da ponuditelj raspolaže navedenim djelatnikom.

S tim u vezi, ovaj organ ističe da je članom 50. Zakona o javnim nabavkama propisano:

U postupku javne nabavke usluga ugovorni organ može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti kandidata/ponuđača, i to:

b) obrazovne i profesionalne kvalifikacije pružaoca usluga i/ili kvalifikacije njegovog rukovodećeg osoblja, i naročito kvalifikacije lică koja su odgovorna za pružanje konkretnih usluga;

c) izjavu o angažiranom tehničkom osoblju ili tehničkim organima, a za koje se ne može zahtijevati da su zaposleni kod kandidata/ponuđača;

Imajući u vidu da je predmet konkretnog postupka javne nabavke nadogradnja LFC i SCADA sustava, ovaj organ konstatuje da nije neopravdano tražiti obrazovne i profesionalne kvalifikacije lica koja su odgovora za pružanje konkretnih usluga, odnosno njihovo iskustvo na poslovima nadogradnje, implementacije, projektiranja ili održavanja LFC sustava. Naime, žalitelj se poziva na prethodni postupak za nabavku LFC sistema kod ugovornog tijela kada to iskustvo za inženjera nije traženo. Međutim žalitelj zanemaruje činjenicu da se predmetnom tenderskom dokumentacijom traži nadogradnja tog LFC sustava kako bi svi izračuni pogrešaka i regulacija bili sinkhornizirani sa glavnim SCADA serverima, a jedan od glavnih SCADA servera je instaliran u CUP-u Mostar (centru za upravljanje proizvodnjom), pa je sasvim opravdano zahtijevati da inženjer elektrotehnike posjeduje iskustvo na poslovima projektiranja, implementiranja, nadogradnje ili održavanja LFC sustava, s dosadašnjim iskustvom u radu sa LFC sustavom u centru upravljanja proizvodnjom ili dispečerskom centru. Stoga kako je ugovorni organ postupio u skladu sa članom 44. stav (3) i 50. tačka b) ZJN, navod žalitelja se smatra **neosnovanim**.

Žalitelj tražeći da se uslov iz tačke 7.4.1. b)-3 tenderske dokumentacije briše, isti dovodi u vezu sa zahtjevom ugovornog organa kojim su tražene ovjerene preslike certifikata za WinCC. Međutim, ovaj organ ističe da ovjerene preslike certifikata za WinCC **nisu traženi** za lica iz tačke **7.4.1.b)-3** tenderske dokumentacije, tj, nisu tražena za lica za koja se traži iskustvo u poslovima projektiranja, nadogradnje, implementiranja ili održavanja LFC sustava, već za lica iz tački 7.4.1. b)-1 i 7.4.1.b)-2, odnosno tražena su za lice za koje se traži iskustvo kao voditelja

projekata na poslovima projektiranja, implementacije, nadogradnje ili održavanja SCADA sustava i za lice sa iskustvom na poslovima projektiranja, implementacije, nadogradnje ili održavanja SCADA sustava, a koji su osposobljeni za rad sa VinCC sustavom, što jasno stoji u tački 7.4.2. b) tenderske dokumentacije kojom su tražene ovjerene preslike certifikata za WinCC-za stručnjake tražene tačkom 7.4.1. pod b-1) i b-2). Stoga kako su navedeni certifikati traženi za stručnjake sa iskustvom na SCADA sustavu, koji su osposobljeni za rad sa WinCC sustavom, a postojeći SCADA sustav kod ugovornog tijela je baziran upravo na sistemskom softveru WinCC, dok traženje certifikata za WinCC nema veze i ne traži se za stručnjake sa iskustvom na LFC sustavu, ovaj organ navod žalitelja kojim dovodi u vezu traženje certifikata za WinCC sa uslovom iz tačke 7.4.1.b)-3 tenderske dokumentacije, odbija kao **neosnovan**.

Žalitelj u šestom žalbenom navodu ističe da je ugovorni organ žalbeni navod ocijenio osnovanim i da isti **nije** potrebno preispitivati.

Uvidom u žalbu žalitelja izjavljenu na tendersku dokumentaciju koju je ugovorni organ usvojio Odlukom o djelimičnom prihvatanju žalbe broj I-2522/22 od 11.04.2022. godine, ovaj organ je utvrdio da je žalitelj osporavao zahtjev ugovornog organa iz tačke 7.4.1. b) tenderske dokumentacije kojim su tražene ovjerene preslike uvjerenja o položenim stručnim ispitima ili drugi ekvivalentan dokument o akademskom zvanju izdan od strane nadležnog tijela u zemlji iz koje osoba dolazi - za stručnjake tražene točkom 7.4.1. pod b-1) i b-2), ističući da ugovorni organ nije definisao od kojeg organa stručni ispit treba biti izdan, a trebalo bi se odnositi na legislativu u BiH.

Uvidom u Odluku o djelimičnom prihvatanju žalbe broj I-2522/22 od 11.04.2022. godine, ovaj organ je utvrdio da je ugovorni organ navedeni navod žalitelja ocijenio **osnovanim**, navodeći u Odluci da je potrebno postavljene zahtjeve koji se odnose na stručnjake tražene u tačkama 7.4.1. pod b)-1 i b)-2 za koje je zahtijevano da imaju položen stručni ispit, odnosno kao dokaz traženog ovjerene preslike uvjerenja o položenim stručnim ispitima ili drugi ekvivalentan dokument o akademskom zvanju izdan od strane nadležnog tijela u zemlji iz koje osoba dolazi, usaglasiti sa zakonskom regulativom u BiH i da će ugovorni organ po konačnosti odluke izmijeniti tendersku dokumentaciju u točki 7.4.2. pod b), te istu kao što je navedeno usaglasiti sa zakonskom regulativom u BiH.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, da je ugovorni organ usvojio navedeni žalbeni navod, što i žalitelj ističe i navodi da isti nije potrebno preispitivati, ovaj organ vodeći se načelom ekonomičnosti neće ni razmatrati predmetni žalbeni navod, jer ga je ugovorni organ ocijenio **osnovanim**, zbog čega je djelimično usvojio žalbu žalitelja izjavljenu na tendersku dokumentaciju.

Žalitelj u konačnici navodi da ugovorni organ nije usaglasio tendersku dokumentaciju sa zakonskom regulativom, pozivajući se na član 39. Uredbe o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju, navodeći da je u stavu 2., 3. i 4. člana 39. navedene Uredbe definisano koje sve uslove Izvođač treba ispuniti u smislu stručne osposobljenosti i broja radnika za obavljanje djelatnosti građenja građevine, izvođenja pojedinih dijelova građevine i izvođenje pojedinih radova na građevini i da je u tenderskoj dokumentaciji potrebno uključiti zahtjev koji se odnosi na posjedovanje ovlaštenja Federalnog ministarstva prostornog uređenja i to za poslove industrijske automatike.

S tim u vezi, ovaj organ ističe da član 1. Uredbe o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju propisuje da se ovom Uredbom uređuju uslovi i način uređenja **gradilišta**, način i vođenje obavezne dokumentacije na **gadilištu** i zahvate za koje odobrenje za **građenje** izdaje Federalno ministarstvo prostornog uređenja.

Imajući u vidu da je u konkretnom slučaju riječ o nabaci usluga, oznaka i naziv iz JRJN: 51610000-1 (usluge instaliranja računara i opreme za obradu podataka) i 42961200-2 (sustav SCADA ili istovjetan), ovaj organ konstatuje da navedene usluge ne podliježu primjeni Uredbe o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju. Stoga se navod žalitelja smatra **neosnovanim.**

Na osnovu svega navedenog, ovaj organ konstatuje da su navodi žalitelja iz predmetne žalbe djelimično osnovani, zbog čega je odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja..

Žalitelj predmetnom žalbom zahtijeva naknadu troškova za sastav žalbe od 15.04.2022. godine po punomoćniku Miroljubu Radomiroviću, advokatu iz Tuzle u iznosu od 240,00 KM, kao i naknadu troškova za sastav žalbe izjavljene na tendersku dokumentaciju od 02.04.2022. godine po punomoćniku Miroljubu Radomiroviću, advokatu iz Tuzle u iznosu od 240,00 KM

S obzirom da ovaj organ usvaja predmetnu žalbu od 15.04.2022. godine kao djelimično osnovanu, a da je ugovorni organ Odlukom o djelimičnom prihvatanju žalbe broj I-2522/ 22 od 11.04.2022. godine usvojio žalbu žalitelja izjavljenu na tendersku dokumentaciju, ali suprotno članu 199. stav (1) i 105. stav (2) ZUP-a nije odlučio o zahtjevu žalitelja za naknadu troškova za sastav žalbe izjavljene na tendersku dokumentaciju, ovaj organ u skladu sa članom 105. Zakona o upravnom postupku, usvaja zahtjev žalitelja za naknadu troškova sastava žalbe izjavljene na Tendersku dokumentaciju po advokatu u iznosu od 240,00 KM. Također, ovaj organ usvaja i zahtjev žalitelja za naknadu troškova za sastav predmetne žalbe po advokatu u iznosu od 240,00 KM, te obavezuje ugovorni organ da žalitelju nadoknadi troškove za sastav žalbi u ukupnom iznosu od 480,00 KM.

Ovaj organ odlučio je o visini troškova, primjenjujući član 18. stav 2. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata u FBiH, koji propisuje nagradu za podneske kojima se pokreće upravni postupak u neprocjenjivim predmetima, u iznosu 240 KM, a što je u skladu sa stavom Suda BiH iznesenim u Presudi broj S1 3 U 023495 16 U od 16.3.2018. godine, a potvrđenim u Presudi apelacionog upravnog vijeća Suda BiH broj S1 3 U 023495 18 Uvp

Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 2.000,00 KM izvršit će se posebnim aktom, a u skladu sa članom 108. stav (7) Zakona o javnim nabavkama i članom 4. Instrukcije o načinu uplate, kontrole i povrata naknada propisanih članom 108. Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH" broj: 86/14).

Na osnovu činjenica utvrđenih u postupku i provedenih dokaza, shodno članu 104. Zakona o javnim nabavkama i članu 230. stav (1) Zakona o upravnom postupku, ovaj organ riješio je žalbu, kao u izreci ovog rješenja.

**Pouka o pravnom lijeku**

Ovo rješenje je konačan upravni akt. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Sudu BiH u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Taksa na tužbu iznosi 100,00 KM.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

mr.sci. Amar Hadžiomerović

Dostavljeno:

- Elcom d.o.o. Tuzla, po punomoćniku
  Miroljubu Radomiroviću, advokatu iz Tuzle
- JP Elektroprivreda HZHB d.d. Mostar
-evidencija
-a/a